

I em demanen com és
aquest poble que estim
que me t'empresonat
dins la màgia que escriu

EL MIRALL

Núm. 141

500 PTA / 3,01 EUR

Dossier

escenari.
d'olite, co

**Eleccions
autonòmiques
a les Balears**

Reportatge

el p

**Més tecnologia,
menys intimitat**

Notes literàries

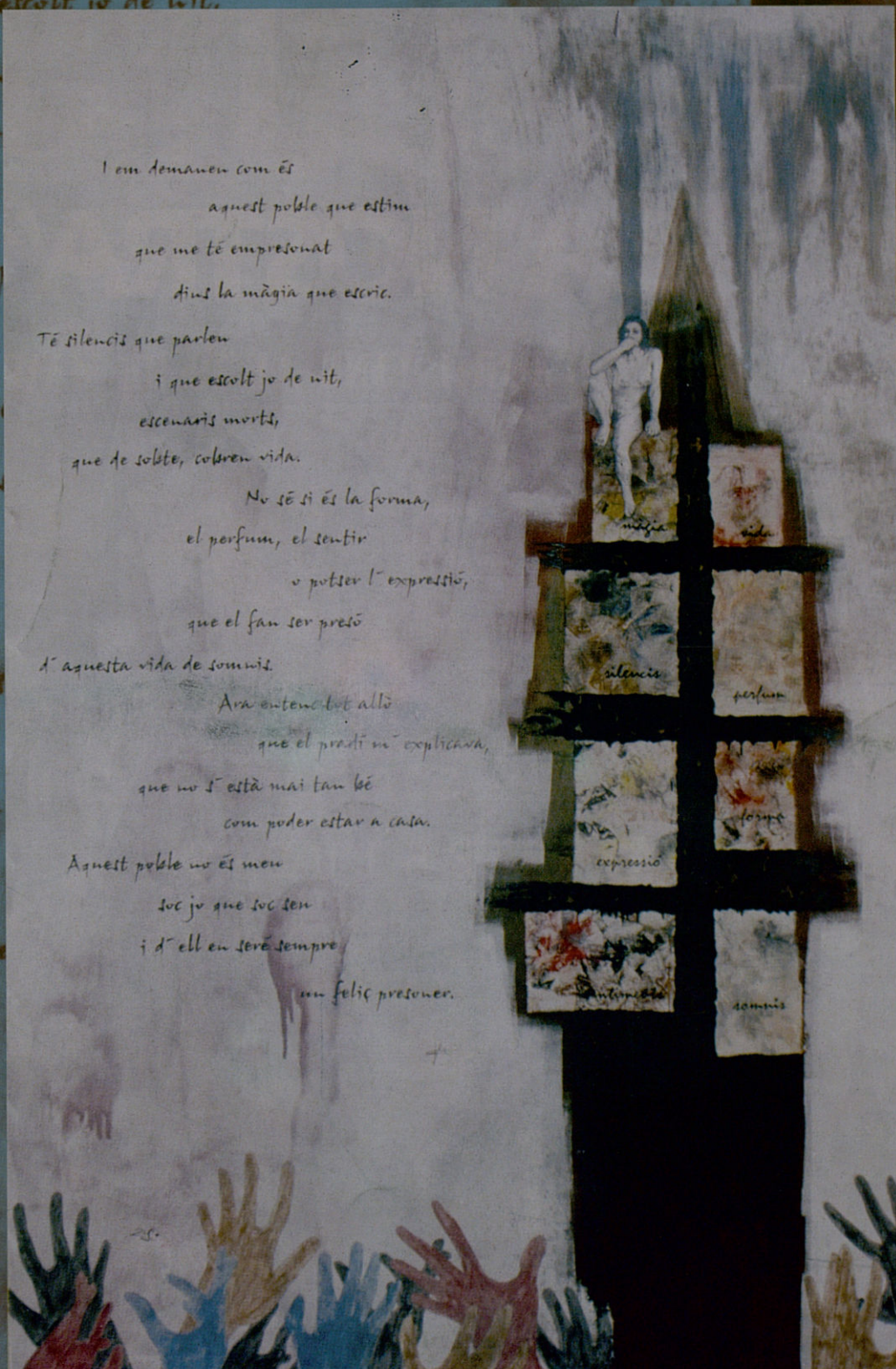
que

**El segon volum
de la Col·lecció
Blaquerna**

Societat

que no s
Aquest poble no
soc jo
i d'ell

**Matilde Salvador,
autora de la
primera òpera
en català**

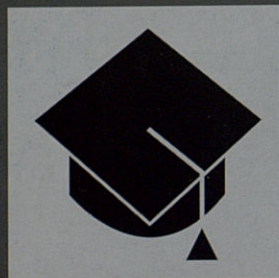

Seccions: itineraris ● cinefàgia ● art ● llibres ● la botiga

2003-2004 Convocatòria 2003-2004

BEQUES "SA NOSTRA"

DE L'1 D'ABRIL FINS AL 19 DE MAIG

PROGRAMA D'AJUTS
PER A L'AMPLIACIÓ
D'ESTUDIS
A L'ESTRANGER

BEQUES

Per a més informació:
www.sanosta.es
i a qualsevol oficina
de "SA NOSTRA"

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colònia

EDITORIAL

NO N'HI HA PROU, LA LLENGUA EXIGEIX MOLT MÉS DE TOTHOM

4

DOSSIER

ELECCIONS AUTONÒMIQUES A LES BALEARS

5

NOTES LITERÀRIES

LLORENÇ VICH SANCHO. LA COL·LECCIÓ BLANQUERNA

34

REPORTATGE

JOAN FABREGUES. NOVES TECNOLOGIES: MÉS A PROP DE TOTS,
MÉS LLUNY DE LA INTIMITAT

36

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ. RECULL DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT

40

SOCIETAT

JOAN FABREGUES. MATILDE SALVADOR: «QUAN FAIG MÚSICA, TREBALL
PER LA MEVA CULTURA»

42

TENDÈNCIES

ITINERARIS: GASPAR VALERO

CINEFÀGIA: MATÍAS VALLÉS

ART: CRISTINA ROS

LLIBRES: BIEL MESQUIDA

LA BOTIGA: EL MIRALL

44

REVISTA CULTURAL
Abril de 2003 · Núm. 141

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
07001 Palma

President: Ferran Gomila
Editor: Antoni Mir

Producció, administració i
publicitat:

C/ de la Impremta, 1, pral. 2a
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
C/ de la Montcada, 20
(Palau Dalmau)
08003 Barcelona

Delegació a València:
C/ de Moratín, 15
46001 València

Web i adreça de l'OCB
a Internet

<http://www.ocbweb.com>

Correu electrònic:
ocb@ocbweb.com

Director:
Jaume Lladó

Redactora en cap:
Joana Mas

Secretari de redacció:
Tomeu Martí

Consell de redacció/
col·laboradors
Gaspar Valero
Antoni Oliver
Biel Mesquida
Pere Rosselló Bover
Antoni Mir
Antoni Llompart
Joana Mas
Pep Minuesa

Publicitat: Santi Adrover

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió dels autors.

Coberta:
Rafel Moreno i Brunet.
Text de la pintura: Xisca Moreno

Fotos: Pep Pastor

Disseny: Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició:
Ecogràfic

Impressió:

Arts Gràfiques
aix Riera, 1-A, Palma
Tel.: 971 47 57 54

Legal: PM 10-1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5105851659

No n'hi ha prou, la llengua exigeix molt més de tothom

Les Balears han conegut per primera vegada l'experiència d'un Govern de progrés i nacionalista. Tots els governs autonòmics sostinguts pel PP deixaren recular l'ús social de la llengua fins a límits de vergonya i desaprofitemen totes les oportunitats. Aprovaren normatives, com el Decret 100 o el Decret de Mínims, que tampoc no aplicaren amb eficàcia en la mateixa mesura que no hi creien. La legislatura del Pacte de Progrés ha representat un canvi en positiu, perquè per primera vegada el missatge que s'ha enviat a la societat ha estat en favor de la llengua catalana, s'ha impulsat amb convicció el seu ús dins el sistema escolar, i els pressuposts, encara que precaris, s'han destinat completament a accions en política lingüística. La gestió del conseller d'Educació, Damià Pons, i del director general de Política Lingüística, Joan Melià, ha estat remarcable i cal reconèixer-la justament, tot i que no es pot dir el mateix de tots els càrrecs del Pacte.

Tot i amb això, cal dir que no n'hi ha prou, que la llengua exigeix molt més de tots i de totes les institucions. Que 4 de cada 10 ciutadans de les Balears no hagi nascut a l'arxipèlag i que cada any s'instal·lin cinc mil nous estrangers a les Balears, segons fonts del Ministeri de l'Interior; la inèrcia social dels mallorquins a mudar de llengua si l'interlocutor en té una altra, i dels castellanoparlants a no aprendre-la; la pressió no ja de tenir un Estat a favor sinó de tenir-ne un en contra i molt actiu, en dificulta l'ús social.

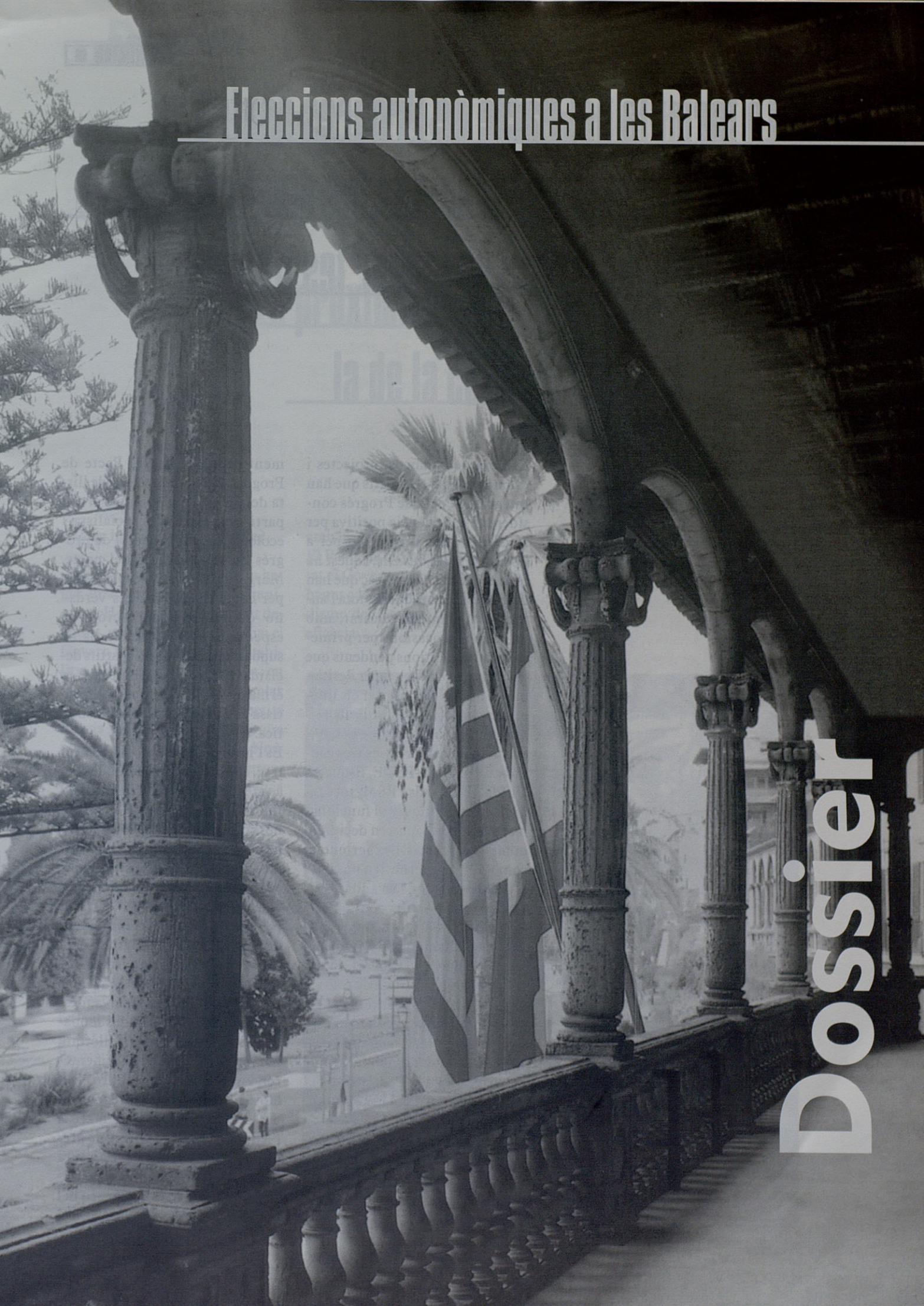
El discurs de campanya del PP a les Balears és preocupant i provocador. És mimètic de l'aznarisme més tancat i voldria traslladar a les Balears el model de la confrontació amb un enemic imaginari fet a la seva conveniència, el perill *rojoseparatista*. Hi ha qui diu que Aznar usa el «patriotisme constitucional» com una arma agressiva pròxima conceptualment a un «totalitarisme constitucional» que beuria en l'*Una, Grande y Libre*. El seu candidat per Balears ha recuperat els atacs a la llengua catalana com un dels eixos del seu programa i, més enllà de la forma, en propugna la minimització. Parla de bilingüisme en el sentit que hi ha ciutadans castellanoparlants i catalanoparlants, en oberta contradicció amb l'Estatut d'autonomia, que dibuixa un model de societat en què tots els ciutadans i no tan sols els mallorquins seran bilingües perquè coneixeran i podran usar les dues llengües. Parla d'igualtat però no proposa cap mesura en favor del català per aconseguir-la, ans al contrari, suprimir-ne bona part de les que ja existeixen, com el fet que sigui requisit per accedir a la funció pública. Parla de defensa de les modalitats, del mallorquí, i tothom ho aplaudiria si fos mínimament creïble.

Tampoc no entusiasmen altres discursos de candidats de partits del bloc de progrés. Mentre a Catalunya s'han presentat cinc projectes concrets de reforma de l'Estatut, aquí cap. No hi ha propostes convincents i de conjunt en favor de la necessària televisió autonòmica. No hi ha propostes de dedicar a la política lingüística almenys tres vegades més pressupost que fins ara. No hi ha un pla integral que afronti la realitat de la immigració massiva. No hi ha el compromís unànim d'implicar tota la societat en el redreçament de l'ús de l'idioma, i els candidats socialistes fan la campanya sobretot en castellà. La ciutadania ha de dir que no n'hi ha prou, ha d'exigir als candidats que facin molt més per la llengua, la cultura, la millora de l'autogovern i, dit com a tema col·lateral però transcendent, per l'ètica en la gestió pública.

La Diada per la Llengua i el Correllengua 2003 expressaran, dissabte dia 10 de maig, a Palma, la voluntat d'exigir que facin molt més als qui duren a terme durant els propers quatre anys la gestió dels ajuntaments, dels consells insulars i del Govern. No hi podem faltar. No hi faltarem.

Eleccions autonòmiques a les Balears

Dossier

La fórmula del Pacte de Progrés centra les convergències i les divergències dels candidats a governar les Balears

GINA GARCÍAS SANSALONI

És hora de balanços, projectes i promeses. Tots els partits que han integrat el Pacte de Progrés consideren l'experiència positiva per a ells mateixos i profitosa per a les Balears. Segons ells, aquest ha estat el Govern més eficaç que han tingut les Balears durant tota l'autonomia; el que ha encarat, amb valentia i en ocasions per primera vegada, qüestions pendents que ens allunyaven d'un futur desitjable; el que ha fet prevaler els interessos generals i de futur als minoritaris interessos que ens havien subjugat sempre. Les tres candidatures: PSIB-PSOE, Esquerra Unida i Els Verds i PSM, tot i tenir algunes crítiques al funcionament del Pacte, aposten decididament per repetir l'experiència, com a única alternativa possible a un govern conservador. UM, lògicament, no s'hi pronuncia.

Francesc Antich, de bell nou candidat socialista a presidir un possible nou Pacte de Progrés, confia en les responsabilitats de tots els que l'han integrat per renovar un programa de govern coherent i sòlid que doni preeminència al desenvolupament de polítiques de cohesió social i d'identitat del país. Maria Antònia Munar, candidata d'Unió Mallorquina, posa l'èmfasi en la necessitat de controlar la immigració perquè l'augment de la població –que s'ha disparat en els darrers anys– no posi en perill la contenció del creixe-

ment propugnada pel Pacte de Progrés. Pere Sampol, cap de llista del PSM, considera que el seu partit, nacionalista, socialista i ecologista, és la garantia de progrés de la renovació del pacte. Margalida Rosselló –cap de llista per Esquerra Unida i Els Verds– no oculta la frustració que especialment a Els Verds els ha suposat la timidesa dels partits decisius del Pacte –PSIB perquè és el majoritari, UM perquè és la frontissa– en la reordenació urbanística.

És l'hora de fer balanços, de mostrar els projectes. Ens quedam aquí sense els del Partit Popular. Jaume Matas, nomenat a darrere hora cap de llista del Partit, no ens ha donat l'oportunitat d'entrevistar-lo en el mes llarg en què insistentment li hem demanat una cita. Quan manca menys d'un mes per a les eleccions –en el moment de tancar aquestes pàgines– tan sols sabem del seu programa que farà marxa enrere en el tema dels parcs naturals creats per aquest govern; que defensarà les modalitats lingüístiques del mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterer, i que prometrà la lliure elecció de centre escolar, segons va dir a final del mes de març a l'Auditori en el míting de presentació de la seva candidatura durant el qual considerarà catastròfics els quatre anys de govern del Pacte de Progrés.

Francesc Antich, candidat del PSIB-PSOE

«La pròxima legislatura serà la de la cohesió social»

– Com ha funcionat el Pacte?

– Jo crec que en general hi ha hagut una gran capacitat d'enteniment. Hi ha hagut temes molt debatuts, però la veritat és que mai el Govern no havia patit la inestabilitat de la legislatura passada, en què un govern del Partit Popular va tenir tres presidents i repetits canvis de consellers, i això que només governava un partit... Nosaltres hem hagut de lluitar permanentment contra la desconfiança que suscitava en la gent la capacitat d'enteniment entre els partits que integram el Pacte. El temps ha curat aquesta desconfiança. El pacte haurà acabat ben fort i amb moltíssimes possibilitats que es torni a repetir. Per primera vegada s'han abordat a les Balears una sèrie de qüestions fonamentals, com ara l'ordenació del territori, l'energia, el transport públic... S'ha dibuixat un nou model de creixement amb instruments com l'ecotaxa. Jo crec que el Govern ha donat mostres d'una gran sensibilitat en plantejar nous reptes i en consensuar-los. Hem canviat les coses i hem fet valer l'interès general per damunt dels molt respectables interessos particulars. Hem donat força a allò públic. Els resultats s'han de valorar d'acord

amb la situació de la qual partíem. El Pacte ha fet molta feina. Ha estat el Govern més eficaç que hi ha hagut a les Balears. El multipartidisme del Govern no li ha llevat eficàcia.

La immigració

– Es diu que l'any 2007, la meitat de la població no haurà nascut a les Balears. La immigració ha estat un fenomen imprevisit que ha restat resultats a les

l'Estat hagués fet un pla nacional d'immigració d'acord amb les comunitats autònomes per poder atendre totes aquestes situacions. Hi ha una llei que s'ha d'aplicar si no volem que les màfies organitzin la immigració.

I hem d'atendre la gent com es mereix. No podem crear guetos.

– La immigració ha desbaratat el projecte cultural del govern?

– La immigració ha afegit complexitat a una societat culturalment globalitzada. Però la democràcia està feta per donar respostes adients a aquesta complexitat. Necessitam els immigrants i hem de ser conseqüents. Hem de posar als seu abast els mecanismes d'integració social i cultural. El Govern ha proposat un pacte per la interculturalitat dins el Pla d'immigració. Són, sobretot, els ajuntaments, com a institucions més properes, els que els han de dur a la pràctica. La tasca de l'Ajuntament de sa Pobla n'és el millor exemple. Volem que respectin la nostra cultura, que l'assumeixin, perquè volem que la cultura sigui un instrument de cohesió i de convivència. Així, igualment, volem que conservin la seva. També és un instrument de cohesió, una forma d'interrelació.

«Hem fet valer l'interès general per sobre dels interessos particulars»

polítiques socials, educatives i culturals del Govern? Us pot obligar ara a plantejar prioritats noves a l'hora d'abordar la pròxima legislatura?

– El creixement de la població, a causa de l'afluència d'estrangers, la meitat dels quals provenen de la Unió Europea, fa que les institucions d'aquesta comunitat autònoma que mou tanta riquesa tenguin moltes dificultats per donar tots els serveis que pertocuen a la ciutadania. En les nostres converses amb el Govern de l'Estat, hem volgut posar aquest tema damunt la taula des del principi: no totes les comunitats autònomes han tingut aquest creixement poblacional. La immigració ha convertit en prioritàries actuacions no previstes. Per això hem demanat a l'Estat una política clara d'immigració. Necessitam gent que vengui a fer feina, però de la forma més ordenada possible. Davant les onades migratòries el fet lògic és que

El federalisme intern

– Per cohesionar el país, heu fet una política insularista.

– Per a nosaltres ha estat importantíssim gestionar aquesta autonomia d'acord amb allò que significa l'Estatut, tenint en compte que som distints pobles que convivim en un projecte comú, donant importància als consells insulars, descentralitzant polítiques i acostant el poder als ciutadans. La nostra acció ha estat impregnada d'aquests principis: fer desaparèixer centralismes i treballar amb la col·laboració de tothom. Aquest és el federalisme intern, el mateix que demanem a tot Espanya. Tenim tanta descentralització com els estats federals d'Alemanya, però ens falten algunes articulacions perquè realment funcioni d'aquesta manera, és el cas del Senat... S'ha d'intensificar la cultura dels convenis entre les distintes comunitats autònomes, tal com hem fet amb Catalunya. Ho hem de practicar més.

– Amb el que s'ha legislat en aquests quatre anys, s'ha dibuixat suficientment el nou model que el Partit Socialista volia per a les Balears?

– Hi ha coses que ja estan dibuixades i d'altres en les quals feim feina. Per exemple, els tres consells insulars treballen en la redacció del seu pla territorial, que defineix polítiques importan-

EL MIRALL amb el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Consell de Mallorca

tíssimes, com ara les infraestructures i l'ordenació del territori. Iniciatives com l'ecotaxa representen molt bé la nostra idea del canvi: l'ecotaxa corregeix els efectes negatius del que sabem que és el motor de la nostra economia i és un instrument de solidaritat amb les generacions futures. A través de la Llei de comerç volem consolidar el petit i mitjà comerciant com un teixit fonamental de les Balears. Volem regular el creixement urbanístic amb una llei de quotes perquè no hi hagi els desequilibris que s'han produït en els darrers temps. Dissenyem una nova forma de veure les coses amb les lleis de biodiversitat, de salut, de drogues i del transport públic. El Pla energètic és una altra passa per a un canvi de model, el qual aposta per energies netes. Som un territori petit, limitat, desitjat, on qualsevol infraestructura ha de ser respectuosa. Hem fet la Llei de paritat, una iniciativa pionera a l'Estat espanyol, amb la mateixa ambició que les lleis més avançades que hi ha a Europa en aquest aspecte. El fet que estigui recorreguda davant el Tribunal Constitucional no lleva importància a la Llei, que ja ha estat assumida per totes les forces progressistes i que –tot i que no ho reconegui– ha obligat el Partit Popular a replantejar-se la seva actitud davant la participació política de les dones. Els efectes de la Llei de paritat ja es noten.

Les prioritats socials

– **On posarà l'accent el programa electoral socialista en aquestes eleccions?**

– Sense descuidar els temes mediambientals i territorials, que han estat la nostra prioritat durant aquesta legislatura, la pròxima serà la de la cohesió social: qüestions com l'habitatge públic, l'educació, la salut, els serveis socials. Farem una aposta importantíssima per allò públic quant a tot el que afecta la vida quotidiana de la gent. És la millor forma que tenim les institucions de redistribuir bé la riquesa. Hem de parlar d'igualtat d'oportunitats, no tan sols en el sentit que tothom parteixi del mateix lloc, sinó que tothom pugui arribar a la meta sense cap tipus d'exclusió. I la prioritat, que ja ho ha estat durant els darrers anys, és l'educació. És l'únic instrument que ens permet canviar la cultura del poder per allò que hauria de ser el poder de la cultura. És un instrument fonamental per aconseguir el progrés de les persones, i a la vegada és imprescindible per aconseguir el progrés col·lectiu.

– **Quines condicions posareu a un nou Pacte de Progrés per a aquesta comunitat autònoma?**

– L'única condició que posarem

els socialistes és que hi hagi un bon programa de govern. Tenir una idea cohesionada de govern. Pel que fa a la resta, ja ens hi posarem d'acord. En la legislatura que acabam alguns han pensat, equivocadament, que cada par-

«Necessitam gent que vengui a fer feina, però de forma ordenada»

tit tenia la seva parcel·la. Jo li puc assegurar que un dels consellers amb el qual he fet més feina, a causa de les prioritats que hem assumit, és el d'Educació, i que l'educació ha estat una prioritat de tots els grups polítics. Al primer Consell de Govern, tots els consellers hagueren de llevar part del seu pressupost per donar-lo a Educació. Això és un govern, un govern que prioritza les actuacions. L'única condició per arribar a un nou pacte és que hi hagi capacitat per asseure'ns a una taula i seguir fent feina en aquesta vertadera alternativa que hem començat en aquesta legislatura. I estic ben segur que entre els uns i els altres trobarem les millors persones per poder dur endavant les distintes competències del Govern, perquè a tots els partits tenim gent suficientment preparada.

EL MIRALL amb el suport de

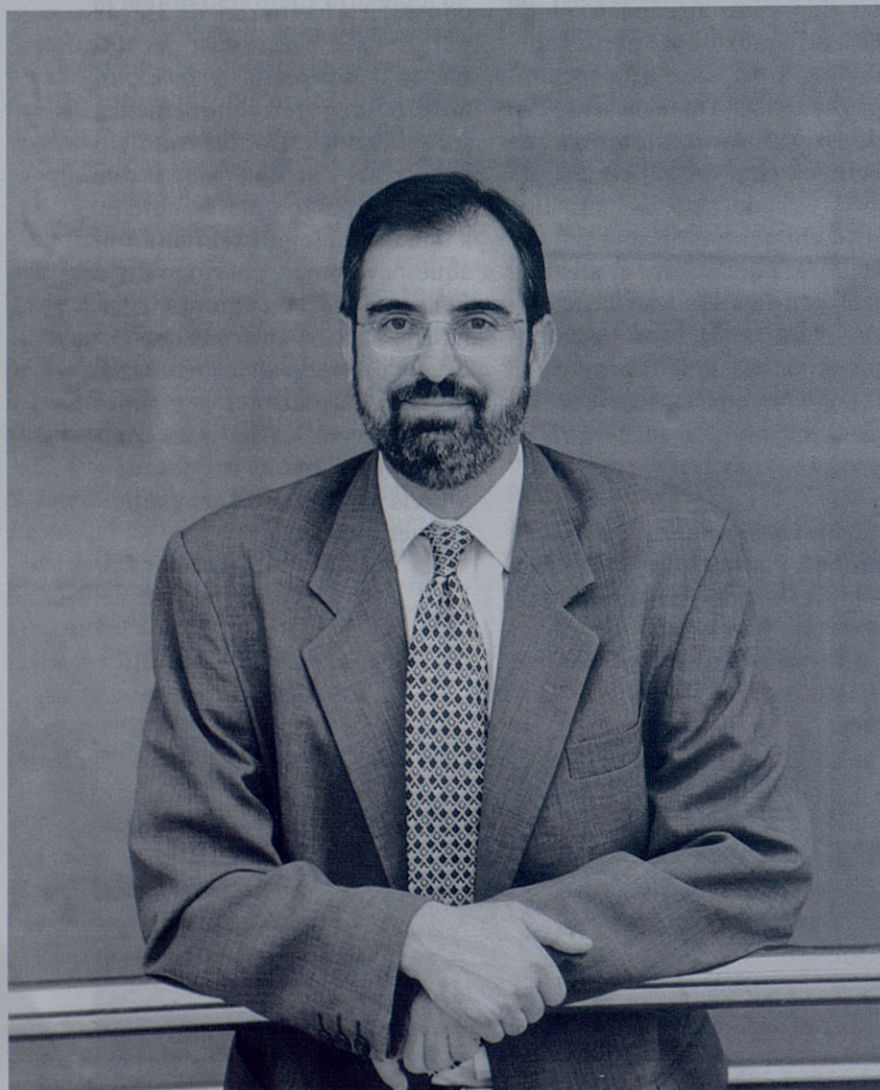

**Generalitat
de Catalunya**

Pere Sampol, candidat del PSM

«Les polítiques socials del Pacte no han tingut precedents a les Balears»

– Com valorau aquests quatre anys de Pacte de Progrés?

– Pens que el balanç és positiu. Hi ha hagut les tensions lògiques, especialment en temes de protecció del territori, on és clar que cap partit comparteix el mateix model, però sempre he vist voluntat de diàleg i consens. La majoria parlamentària ha funcionat correctament. Esper que a final de legislatura continuï aquest esperit i els problemes interns d'algun partit no afectin el bon funcionament del Pacte.

– Pel que fa als resultats polítics, econòmics i socials?

– L'activitat política ha estat frenètica, tant per les importants lleis aprovades com per la quantitat de projectes realitzats. Destacaria la proximitat al ciutadà, que sempre ha trobat canals de participació o, com a mínim, per ser escoltat. Quan s'analitzi l'acció del Govern de Progrés amb una certa perspectiva històrica, segurament es destacarà el seu component social, especialment pel que fa a les inversions i polítiques educatives, sense prece-

dents en tota la història de les Balears. En la qüestió econòmica la situació internacional i els intents del Partit Popular i d'algun gran empresari de crear una crisi a les Balears poden deslluir el que jo consider una brillant gestió econòmica. Hem demostrat que és possible diversificar la nostra economia potenciant el sector agroalimentari, la indústria tradicional, les noves tecnologies, el disseny..., i que els nostres productes poden guanyar mercats internacionals. S'ha fet una política comercial capdavantera a tot Europa, defensant l'important teixit comercial de les Balears i modernitzant les estructures comercials. Quant al turisme, amb els recursos de l'ecotaxa s'estan iniciant inversions importants que en pocs anys permetran oferir un ventall més ampli de productes turístics: turisme cultural, de natura, esportiu..., que completarà el turisme de sol i platja i permetrà desestacionalitzar la temporada turística.

Cercar el propi espai

– El PSM ha sortit beneficiat o perjudicat per la dinàmica del Pacte? Creis que els ciutadans perceben clarament la identitat de cada partit que l'integra?

– La majoria de ciutadans no distingeixen els partits que formen el Pacte. Això sempre beneficia els partits que tenen la presidència. Des d'aquest punt de vista el PSM en pot sortir perjudicat si no

sabem explicar als ciutadans la tasca que hem realitzat. Aquest és l'objectiu que ens hem proposat amb vista de la campanya electoral. Durant quatre anys hem treballat a fons en les àrees de la nostra responsabilitat directa, i hem intentat influir en les altres àrees en tot el que ha estat possible. Ara arriba el moment d'explicar la feina feta. Estic convençut que el PSM té els mecanismes suficients per capitalitzar el treball institucional.

– Amb l'acció de Govern?

– Governar ens ha donat l'oportunitat de donar-nos a conèixer a sectors de la població que no ens coneixien, o, encara pitjor, desconfiaven de nosaltres. Avui tot hom reconeix la capacitat de gestió del PSM i ha pogut apreciar que el nostre projecte polític sintonitza amb les necessitats de col·lectius amplis. El món de l'ecologisme, de les ONG, el món cultural, ja tenia el PSM com a referent polític. Ara, a més, el sectors comercial, industrial i agrícola, fins i tot el del turisme rural, s'han sentit representats pel PSM i ho manifesten privadament i públicament. Només cal que aquest reconeixement es tradueixi a les urnes.

– En l'acció parlamentària s'ha

legislatat suficientment el canvi de model? Com valorau la importància de les lleis que no hi haurà temps d'aprovar?

– Aquesta legislatura s'han aprovat el triple de lleis que l'anterior. Però més que la quantitat des-

«En la propera legislatura donarem prioritat a l'increment de l'autogovern»

tacaria la importància d'algunes de les lleis aprovades: l'ecotaxa, la Llei de comerç, la Llei de paritat electoral, la Llei de parelles de fet, la reforma de les DOT..., són lleis que han resultat noves i que ens han situat a l'avantguarda dins l'Estat espanyol. Queden alguns projectes legislatius, aprovats pel Consell de Govern i en tramitació parlamentària. No hi haurà temps material perquè alguns s'aprovin. Per a mi només n'hi ha un que si no s'aprova desvirtuarà la important tasca realitzada: la Llei de regulació del creixement urbanístic. Aquesta llei important, juntament amb el Pla territorial de cada illa, són els fonaments del nou model urbanístic i territorial que ens hauria de diferenciar del Partit Popular.

Les condicions per a un nou pacte

– Davant la possibilitat de reeditar el Pacte de Progrés, proposaríeu condicions diferents? Quines?

escola
l'eto

Gianni Rodari

Infants de 0 a 4 anys
Ensenyament en català
Pedagogia activa
Grups reduïts
Servei de cuina

ARQUITECE BENNÀSSAR, 46
07004 PALMA - Tel. 971 29 90 86

escola
l'eto

Gianni Rodari

– Haurem de concretar més algunes propostes programàtiques, la televisió autonòmica, per exemple, o la reforma de l'Estatut d'Autonomia, que per nosaltres seran temes prioritaris. La propera legisla-

vern a mitjan termini. Aquesta legislatura hem estat massa condicionats per la necessitat de mostrar canvis, i això ha provocat algunes precipitacions. És necessari governar més serenament, planificant ob-

jectius a 8 o 12 anys vista, amb una programació pressupostària i un calendari d'actuacions que doni

estabilitat als projectes, tant pel que fa al Govern com als col·lectius socials que participen d'aquests projectes. Ara bé, en tot cas, sigui imprescindible o no, el pes d'UM dins el repartiment de càrrecs ha de ser proporcional al seu pes electoral. No és possible que un partit, perquè se situa en posició de frontissa, exigeixi governar una institució en solitari. Pensem que a UM no li interessa que governi el PP perquè amb molta probabilitat el PP recuperaria la majoria absoluta i UM seria innecessària.

– Quina serà la bandera, on posareu l'accent, del programa de la vostra candidatura? En quins termes?

– Ens presentarem com la garantia de progrés a les Balears, per ser un dels partits que més hem contribuït a l'èxit del

Pacte, per lleialtat als compromisos i per l'eficàcia en la gestió. A més farem veure als electors que dins l'oferta electoral hi ha partits que defensen ideals progressistes, d'altres que defensen l'ecologisme, d'altres que són nacionalistes, però només hi ha una opció que defensi aquestes tres idees a la vegada: el PSM. Amb un sol vot al PSM es pot votar el ventall ideològic més ampli. Entrant en temes concrets destacaria sis grans eixos: la defensa dels valors democràtics, posats en qüestió pel Partit Popular; l'ampliació de l'autogovern, reclamant més competències i suficiència financera per a les Illes Balears; la consolidació d'un nou model urbanístic i territorial, que preservi el nostre paisatge i valors naturals; la defensa de la societat del benestar, amb la universalització dels serveis públics essencials, educació sanitària, joventut, assistència als majors...; la promoció de la llengua catalana i la recuperació del patrimoni històric artístic i cultural, i la defensa d'un model econòmic més equilibrat i diversificat, promocionant les Illes Balears internacionalment com a país, no tan sols com a turisme de sol i platja, i potenciant els productes i les empreses de la nostra terra.

«S'ha fet una política comercial capdavantera a tot Europa»

tura el PSM donarà prioritat a l'increment de l'autogovern. No ens resignam que els partits estatals donin per tancat el procés autonòmic, ni a donar per bo l'actual sistema de finançament que perjudica les Illes Balears. Igualment exigirem compromisos respecte de la representació de les Balears a la Unió Europea quan es decideixin temes de la nostra competència. També es podran corregir alguns aspectes de funcionament intern, de distribució pressupostària, de continguts de la publicitat institucional, que no sempre ens han agradat.

– Prescindiríeu d'UM si fos possible?

– No. És important que es consolidi una majoria àmplia de forces progressistes, nacionalistes i ecologistes que permeti planificar una acció de go-

Roldan

C/ Eusebi Estada, 66 - 68
07004 Palma de Mallorca
Tlf. 971 763 666 - Fax 971 763 667
Internet: <http://www.roldan.es>
e-mail: roldanib@roldan.es

Certificat de
Qualitat
ISO 9001:2000 N° 12.16574

Cream espais per conuiuere

Margalida Rosselló, candidata d'EU i Els Verds

«Haurem de millorar el compromís entre les forces del Pacte de Progrés»

– Com a candidata d'Esquerra Unida i Els Verds al Parlament de les Balears, i amb la vostra experiència com a consellera de Medi Ambient, com valoreu el funcionament intern del Pacte durant els quatre anys passats?

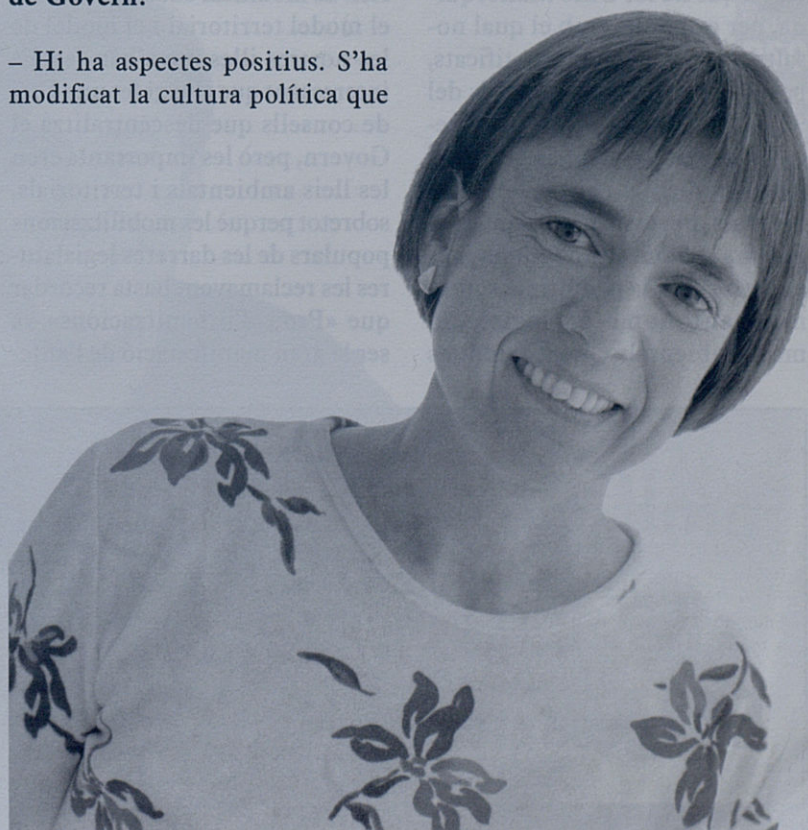
– Ha estat un pacte complex. Hem estat cinc forces polítiques: PSOE, PSM, Esquerra Unida, Els Verds, Unió Mallorquina, la Coordinadora Progressista d'Eivissa i Formentera..., en un pacte a la complexitat del qual s'ha d'afegir la de les forces polítiques que l'integren. Partint d'aquest fet, la valoració, sense voler ser negativa, és que s'haurà de millorar la relació entre les diferents forces polítiques, sobretot en allò que suposa el seguiment polític de totes les actuacions que es duuguin a terme tant des del Govern com des de les diferents institucions on ha governat el Pacte, el Consell de Mallorca, en aquest cas. Es requereix un seguiment i un debat polític més continuat que el que hem dut a terme aquests anys passats. En molts de casos aquestes reunions polítiques només s'han fet quan hi ha hagut problemes de molta magnitud, situacions tenses entre els partits. Mentre a tot Europa els governs de coalició es reuneixen de forma continuada per fer un seguiment dels seus pactes, aquí Els Verds hem sentit que

a vegades aquestes reunions es feien només per renyar-nos... Ens hem sentit una mica els «petits» dins el Govern, quan el que hem fet ha estat intentar defensar les polítiques pactades el 99. No la política que hauríem volgut fer Els Verds, sinó les polítiques pactades el 99.

El territori, assignatura pendent

– Quant als resultats de l'acció de Govern?

– Hi ha aspectes positius. S'ha modificat la cultura política que

hi havia després de 16 anys de govern del Partit Popular. No solament quant als continguts, sinó també quant a les maneres de fer les coses. Hi ha hagut una política més transparent, més democràtica, més participativa, i això ha es-

signatures pendents, en el tema territorial. Aquest pacte és com una moneda amb dues cares: té aspectes positius, però també en té de negatius, que per a nosaltres són molt importants.

«Continuam essent la penúltima comunitat en lleis mediambientals»

tat molt positiu. Ara bé, tot i això, el fet cert és que hi ha hagut uns altres aspectes en què els resultats han estat realment esquivats. On tenim un dèficit més important és en els temes territorials, que eren el bessó del Pacte del 99. S'hi va acordar, d'una manera molt clara, que la modificació de les Directrius d'ordenació del territori havia de ser un element clau, fonamental, i això després es va oblidar, i es va suplantar per una llei de quotes que valorem positivament però que no sabem si s'arribarà a aprovar... Altres aspectes territorials tampoc no han pogut anar gaire endavant: el Pla territorial que ha fet Unió Mallorquina, per exemple, amb el qual nosaltres no ens sentim identificats, perquè no respecta els acords del 99... Altres qüestions que han quedat a l'espera, com són la llei d'impacte ambiental i altres lleis ambientals necessàries perquè les Balears no continuïn sent les més endarrerides, la penúltima comunitat autònoma en legislació mediambiental. Queden moltes

– Alguns partits diuen que «mai no s'havia legislat tant com en aquest període». En canvi, pensau que no s'ha legislat suficientment el canvi de model que propugnen?

– Malauradament, pens que no s'ha legislat prou. Una cosa és que hi hagi moltes lleis en el Parlament, i que s'hagin fet més lleis que en altres parlaments, i una altra cosa és la qualitat d'aquestes lleis. El 1999 es va signar un pacte per a un canvi molt important en la forma de fer política i en els continguts polítics. La gent demanava aquest canvi. Tot i que hi ha lleis aprovades de gran interès, que jo no vull menysprear, les lleis importants de veritat, les que haurien de modificar substancialment el model territorial i el model de les nostres illes, no s'han fet. És interessant que s'hagi fet una Llei de consells que descentralitza el Govern, però les importants eren les lleis ambientals i territorials, sobretot perquè les mobilitzacions populars de les darreres legislatures les reclamaven: basta recordar que «Prou d'urbanitzacions» va ser la gran manifestació de l'ante-

rior legislatura. I s'ha aprovat la modificació de la Llei d'espais natural i prou. No vull llevar importància a l'ecotaxa, ni a la declaració de ses Salines d'Eivissa i Formentera com a espais naturals, però no hi ha hagut més lleis que fixin un canvi de model territorial. Per tant, el nostre Parlament no ha consolidat el canvi de model a què s'havia compromès el Pacte. Continuam sent la penúltima comunitat en lleis mediambientals, com he dit abans. El Parlament de Catalunya ha estat molt més avançat que el nostre, podríem parlar d'altres autonomies com Castella-la Manxa... tenen una legislació adaptada al temps que vivim. Nosaltres encara no. No hem sabut respondre al clam popular.

La rendibilitat del pacte

– Creis que la coalició que representau ha perdut identitat pròpia a causa d'haver governat dins el Pacte, o aquests dos partits, Esquerra Unida i Els Verds, n'han sortit reforçats?

– No crec que hàgim perdut identitat, jo crec que l'hem reafirmada. La meua opinió és que hem donat una imatge de coherència. Els Verds hem estat per primera vegada en un govern per dur endavant les polítiques que són necessàries al segle XXI. I alhora hem donat imatge de responsabilitat. Aquest no és un govern d'Els Verds, i hem actuat amb coherència. Hem estat sempre fidels al Pacte.

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

– En el cas d'una reedició semblant del Pacte, i amb Els Verds d'Eivissa fora, els vostres electors quina fidelitat poden esperar de vós: al Pacte o al grup d'Els Verds?

– No es tracta de ser fidel a un pacte o a unes forces polítiques. Serem fidels a les polítiques que canviïn el model en què ens trobam. Serem fidels, no a les forces polítiques que signin el pacte, sinó al programa que signem. És el que hem fet fins ara, no tots els partits del Pacte ho poden dir. Si no hi ha possibilitats de dur endavant polítiques progressistes que aturin el creixement tant fort que encara hi ha, si no som capços de polítiques sostenibles mediambientals i polítiques socials per a la gent amb més pocs recursos, si no feim això, no cal fidelitat a cap grup de partits.

– Aquestes són les condicions que Esquerra Unida i Els Verds posaran a la reedició del Pacte?

– Aquestes i d'altres. En primer lloc, com hem dit, hi ha d'haver un pro-

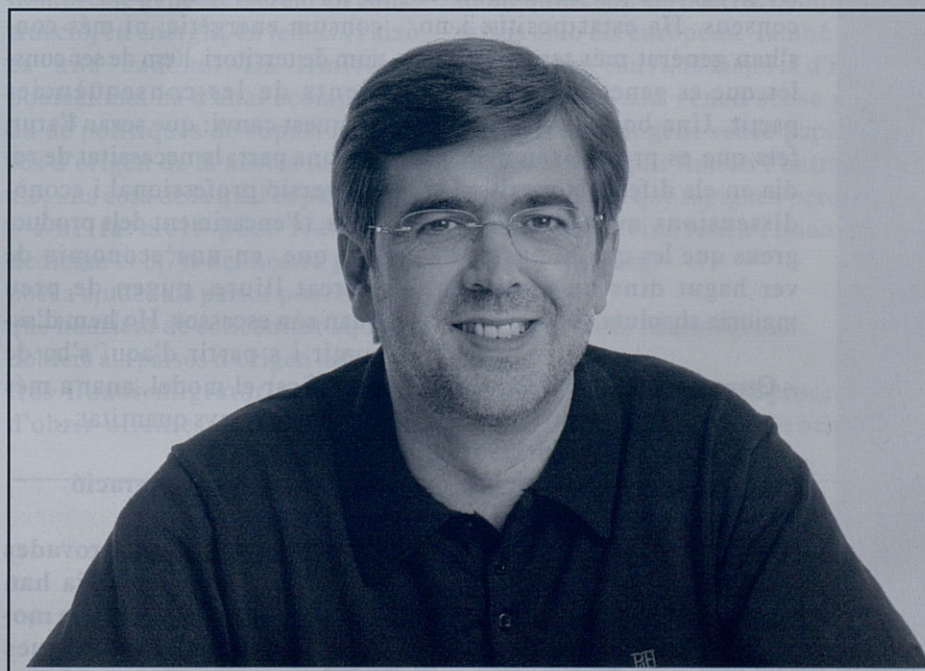
grama de Govern. Si no hi ha voluntat de canviar les polítiques, evidentment Els Verds no hi cabem dins el Pacte. Polítiques territorials, ambientals, socials... Però hi ha altres condicions importants, que la coalició, però sobre tot Els Verds, tenim molt clares. Una institució no pot estar en mans d'una sola força política si no és majoritària. No es pot pervertir el sentit de la democràcia. Estam en línia amb allò que han comentat altres partits. I una tercera qüestió fonamental: hi ha d'haver un seguiment polític seriós del Pacte, que no s'ha de reduir als conflictes puntuals, com s'ha fet fins ara. Hem de ser més madurs políticament.

La prioritat mediambiental

– Quines seran les prioritats del programa electoral que encapçalau?

– Les prioritats són molt clares. Quan parlem de prioritats ambientals he de precisar que no estan desvinculades de les persones. Quan

parlam de gestionar millor els nostres recursos naturals, parlam de millorar la qualitat de vida de les persones. Les nostres prioritats són territorials i mediambientals, perquè encara no hem resolt els problemes que ens plantejarem en la legislatura que hem acabat, però una altra prioritat clara és la social. Millorar la vida de les persones que han nascut aquí i les que han vingut aquí a causa dels problemes que pateixen als seus països. Una altra prioritat és la necessitat d'aprofundiment democràtic. La cultura política no ha d'estar institucionalitzada. Volem una democràcia més participativa, en què la gent se senti implicada en les decisions polítiques quotidianes. Finalment és prioritari per a nosaltres el sentit de la solidaritat amb els països del Sud, en un món globalitzat on s'aguditzen les diferències entre uns països i uns altres. La guerra d'Iraq ho ha posat ben de manifest. Matam gent que no té ni aigua per beure perquè el món ric pugui continuar malbaratant benzina a preus baixos.

PSIB
PSOE

socialistes ara

un president per a tots i totes

Francesc Antich

CANDIDAT A PRESIDENT DEL GOVERN

Maria Antònia Munar, candidata d'UM

«La immigració ha desbordat l'acció del Govern»

– Com valorau el funcionament intern del Pacte, del qual UM també forma part?

– La meua és una valoració positiva. És clar que, perquè el Pacte funcioni, tots els partits hem hagut de renunciar a part del nostre programa per aconseguir el consens. Ha estat positiu i no s'han generat més tensions que les que es generen dins un sol partit. Una bona prova són els fets que es produeixen avui en dia en els diferents partits. Les dissensions no han estat més greus que les que hi podria haver hagut dins un partit amb majoria absoluta.

– Quant a l'acció del Govern?

– Per valorar l'acció del Govern s'ha de tenir en compte que un govern és un govern i les seves circumstàncies. Les circumstàncies polítiques, econòmiques i turístiques no han estat les més adients, en aquests darrers anys, per factors bàsicament externs. Nosaltres ni com a Govern de Mallorca ni com a Govern de les Illes Balears tenim un grau d'influència prou important ni ens podem equivocar tant com perquè l'economia vagi malament o

vagi bé. Això no obstant, crec que hi ha coses per millorar i s'han de fer, i s'ha de ser conscient que determinades mesures comporten unes determinades conseqüències. Si aturam la construcció, si anam a les moratòries, si es modifica el model territorial, si no volem més fems, ni més consum energètic, ni més consum de territori, hem de ser conscients de les conseqüències d'aquest canvi: que seran l'atur, per una part; la necessitat de reconversió professional i econòmica, i l'encariment dels productes, que, en una economia de mercat lliure, pugen de preu quan són escassos. Ho hem d'assumir i a partir d'aquí s'ha de modificar el model, anar a més qualitat i menys quantitat...

Control de la immigració

– Creis que les lleis aprovades durant aquest mandat ja han consagrat aquest canvi de model. O les lleis urbanístiques que queden per fer són determinants per aconseguir-ho?

– Assistim a una situació paradoxal. La signatura del Pacte proposà canvis importants: limitar el creixement de la construc-

ció i també posar un sostre poblacional. Però la realitat és que hem crescut molt, en aquesta legislatura, perquè no hem tingut en compte un factor fonamental, com és la immigració, que ha fet que cresquem en 150 mil persones més. La realitat ha estat diferent de com l'havíem prevista. Tenim més dificultats, en aquesta matèria, que les que ens pensàvem l'any 99. Per tant, és bo el model de creixement que hem iniciat però hem de saber que és contradictori créixer quant a població si no es vol créixer en habitatge, en consum energètic, en producció de fems, etc.

– **Les circumstàncies han desbordat l'acció del Govern?**

– És clar.

– **Els pronòstics parlen que l'any 2007 més de la meitat de la població no haurà nascut a les Balears. Com afrontau aquest problema?**

– És fonamental fer polítiques actives per limitar el creixement poblacional. Perquè si creixem en nombre de gent creixerem en construcció, en energia, en fems..., i això és una cadena. La limitació poblacional ha d'anar acompanyada de polítiques de suport als països d'origen de la nostra immigració, una cosa de la qual es parla molt i s'hi fa molt poc. Nosaltres dedicam el 0,7% del nostre pressupost a ajudes als països pobres, crec que hauríem de concentrar aquests doblers als països d'origen dels nostres fluxos migratoris. Hauríem d'obrir oficines d'informació en

aquests països, oficines de formació, i aconseguir que els que vinguin a fer feina a la nostra illa no tinguin una vocació de permanència a Mallorca, sinó de retornar al seu país d'origen, en el qual nosaltres haurem invertit en solucions alternatives per al seu propi desenvolupament. A la vegada, hem de fer polítiques d'integració amb els que vénen aquí, d'integració autèntica, per tal que respectin les nostres normes i els drets que hem adquirit després de molts d'anys de lluita.

– **Com poden les Balears limitar la seva immigració, una part important de la qual, pràcticament la meitat, és de la Unió Europea?**

– No és així. La majoria de gent ve del sud. D'ells parlem quan parlem d'immigració. Els ciutadans europeus tenen lliure circulació i uns determinats drets. Sabem perfectament quins són els nostres compromisos amb els europeus. També sabem que, en canvi, la majoria d'immigrants del sud vénen sense papers: no volem gent sense papers. Hem d'aconseguir limitar l'entrada d'immigrants i que sàpiguen perquè venen, quina feina tenen i quan de temps hi estaran.

L'espai d'Unió Mallorca

– **El Pacte amb els partits progressistes, ha reforçat la identitat**

d'Unió Mallorca, que altre temps va ser a punt de ser fagocitada pel PP amb el qual governava?

– Tots sabem que hi ha vasos comunicants electorals. En el moment

«Estam oberts al diàleg els uns amb els altres en la pròxima legislatura»

que al Partit Popular li va molt bé, i té uns líders destacats, doncs, és més complicat per a Unió Mallorca tenir un espai propi que quan no es donen aquests fets. És el mateix que passa entre el PSOE i Esquerra Unida i el PSM. El resultat el veurem dia 26 de maig, quan els ciutadans hagin dipositat el seu vot. Durant aquesta legislatura UM ha demostrat que és un partit totalment autònom, amb una ideologia i un programa propi, molt arrelat a la forma de ser mallorquina i que valora la seva llengua i la seva cultura. Tot aquell que se senti mallorquí, independentment d'on ha nascut, ho pot valorar. Però són els ciutadans els que contestaran la seva pregunta.

La Conselleria de Turisme

– **En cas que decidís tornar a pactar amb els progressistes, Unió Mallorca variaria les condicions de l'acord?**

– Unió Mallorca sempre s'ha definit com un partit nacionalista, de

“Encara queden botigues”
Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

centre i liberal, i ho dèiem quan el centre no estava de moda. Nosaltres no deim res que no hàgim dit tota la vida. Ara tothom vol ser de centre. A tot Europa també els partits centristes fan aliança amb dreta o esquerra per formar distints go-

guérem formar part del mateix equip de govern. Preferíem tenir una institució com el Consell de Mallorca on dur la nostra política i deixar que els altres partits poguessin dur a terme la seva pròpia línia a l'acció de govern de les Balears. Jo crec que no ens vàrem equivocar. Però ara tampoc no posam condicions, tot es pot parlar.

es va produir arran de les diferències que hi ha hagut entre el sector turístic i el Govern de les Illes Balears. Si a això hi afegim la gravetat de la crisi alemanya i la guerra d'Iraq, factors que no són la nostra responsabilitat, tampoc no ha d'estranyar que dins el sector s'hagi vist la possibilitat que jo assumís la responsabilitat de turisme si es repetís el Pacte, per aclarir, per arreglar i per sortir d'aquest *impasse*. El tema no s'ha plantejat mai d'una forma partidista des d'Unió Mallorquina. Ha estat el sector turístic que l'ha plantejat.

«Hem de fer polítiques d'integració amb els que vénen aquí»

verns. Nosaltres no hem inventat res. Valoram el Pacte positivament, però han de ser els ciutadans els que facin aquesta valoració. Ells ens diran què pensen. Nosaltres estam oberts al diàleg els uns amb els altres en la pròxima legislatura. Dependrà de l'aproximació als nostres programes i a allò que creim que és bo per a Mallorca. No hi ha cap condició especial per pactar amb el Pacte de Progrés. Però ja en l'anterior legislatura vàrem dir, i ens reafirmam, que nosaltres no som un partit d'esquerres, i per això no vol-

– Es diu que us agradaria ser la titular de la Conselleria de Turisme.

– Mai a la vida m'he plantejat, d'entrada, un càrrec polític. Som la presidenta d'un partit, i crec que hi ha llocs adients per dur a terme una política de centre liberal. Ara ha estat en el Consell de Mallorca, i puc dir amb molt d'orgull que l'hem convertit en el veritable govern de Mallorca. El rumor sobre la meua opció a la Conselleria de Turisme

– Quina serà la bandera d'UM a la campanya electoral?

– Autogovern, finançament, insularitat, més infraestructures, ordenació del territori, turisme, i defensa de la nostra llengua i cultura, de la nostra història. Com hem fet en temes que poden semblar folklòrics però que en realitat calen, com són tenir una diada, tenir un himne i protegir el nostre patrimoni.

PRODUCTES DEL SUD FETS AMB DIGNITAT

 Caritas

Palma. C/ de l'Oli, 6 baixos
Inca. Finestra del Sud Pl. de l'Orgue, 5
Manacor. Casal de la Pau C/ del Pou fondo, 1
Maó. C/ de la Concepció, 15
Ciutadella. C/ de Josepa Rossinyol,
Alaior. C/ de Menor, 21
Ferrerries. Ca na Clara C/ de Ciutadella

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

Consell de Mallorca

UM, la frontissa entre el PP i el Pacte de Progrés un altre cop?

CARLES CANALS

Els dubtes són els mateixos en tots els signes polítics de l'arc parlamentari balear. Si el mes de maig es traduirà en transvasament de vots –o en abstenció– el rebuig dels ciutadans de l'actitud del Govern central en el conflicte iraquià, la qual és desaprovada per sis de cada deu espanyols, segons dades del CIS; una circumstància precedida per un seguit d'accions del Govern central que també han afavorit mobilitzacions populars notables, com són les derivades de la *decretada* laboral o la gestió en la crisi ecològica i econòmica pel vessament del petrolier *Prestige*; si les dades objectives d'insatisfacció per aquestes actuacions recents de l'Executiu espanyol tindran una traducció en la política local, autonòmica... i insular, etcètera.

La composició del Consell de Mallorca, anomenat el *veritable govern* de l'illa, depèn de les llistes electorals que els partits polítics elaboren per a una institució de rang superior, el Parlament balear, tot i que l'Estatut d'autonomia vigent afavoreix que les forces assenyalin –si més no, verbalment– les persones que faran part de la corporació supramunicipal i optaran a la presidència. S'ha de recordar

aquí que el Consell pot tenir un color polític oposat al del Consolat de la Mar –com passà a la quarta legislatura, amb Unió Mallorquina, PSOE i PSM al Consell mentre el PP ocupava el Govern amb majoria absoluta– o complementari, com és el cas d'aquest quadrienni esgotat.

Per aquest motiu, la presidenta actual del Consell, Maria Antònia Munar (UM), es mostra cauta a l'hora de valorar les enquestes d'intenció de vot, que no són concloents en assignar al seu partit el poder decisor de la frontissa entre el PP i el Pacte de Progrés. Bona part dels integrants d'aquesta unió de forces demanen, a més, acabar amb la asimetria de representació en les diferents institucions balears per reeditar el Pacte. «No crec que sigui adequat parlar del que suposadament es faria en el cas hipotètic d'un determinat resultat electoral», ha explicat Munar a aquesta publicació. «Ara no és el moment de parlar de supòsits; després de les eleccions, i com a efecte dels resultats d'aquestes, veurem què passa en l'escenari polític i decidirem conseqüentment.» La resta de forces polítiques, emperò, també tenen el seu punt de vista, no sempre coincident amb el de la presidenta.

Maria Antònia Munar (UM).

N'és el cas l'emergent reunió entre Esquerra Unida i Els Verds, afavorida en les enquestes per la forta oposició a la guerra iraquiana que ha desplegat el coordinador general d'EU a l'Estat, Gaspar Llamazares. Per Marilena Tugores, núme-

vern a totes les institucions amb la presidència de les quals col·laborarà –com el PSOE, no ha tingut responsabilitats directes al Consell aquesta legislatura–, però «no hi haurà exigències irrenunciables, perquè la intransigència és absurda». Aquest

possibilisme es veu ara condicionat per Els Verds, que ja han advertit del seu re-

També des del PSM, Maria Antònia Vadell –vicepresidenta actual de Mallorca i *candidata* a la corporació– recorda que en el recent debat de política general del Consell «ja diguérem que totes les forces polítiques han de tenir una participació institucional proporcional a la que han donat les urnes», tot i que això sembla arriscat per a un partit en què «hi ha dificultats per rendibilitzar (en forma de vots) la feina que s'ha fet al Consell i al Govern, atès l'esforç que han fet PSOE i UM perquè els ciutadans relacionin els seus partits» amb l'Executiu balear i amb la corporació mallorquina respectivament. Vadell confia que la precampanya del

«El patrimoni de sòl s'ha destinat a finançar inversions diverses»

ro tres de l'esperada llista conjunta i escollida per la vocalia a Mallorca –el quart, amb bones possibilitats d'accedir als seients del Consell, és el verd Damià Rosselló– «les enquestes ens donen una projecció interessant, tot i que això sempre s'ha de prendre amb cautela». EU advocarà per obtenir àrees de go-

nou pacte amb UM, un fet que sembla assenyalar l'esperança perquè el partit de Munar perdi la seva condició decisòria a les principals institucions illenques.

M^{re}. Antònia Vadell (PSM).

Marilena Tugores (EU-Els Verds).

Ses Piules
Estudi
de
Perruqueria

Carrer de la Riera, núm. 3, 1r - 07003 - Palma - Tel. 971 71 80 37

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS
FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
- Medicions
- Replanteigs
- Fotografies Aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat Aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes Agrícoles
- Estudis Mediambient

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Francina Armengol (PSIB-PSOE).

PSM, «cercant un contacte molt directe (amb la població) i una política de participació i consens» pugui davallar aquesta manca de reconeixement. Pel PSOE, com per EU, la reacció de les seves centrals a la circumstància de l'Estat i de la guerra al golf Pèrsic ha fet que les enquestes els permetin aleinar, però no adormir-se. Francina Armengol, portaveu socialista al Consell i que opta a la presidència de la corporació insular, s'estima més explicar que «la sortida és molt favorable a tots els partits que fem el Pacte: contra els pronòstics del PP, esgotam la legislatura i anam cap a la següent amb un balanç molt positiu de totes les forces integrants..., i del PSOE com a partit majoritari i cohesionador d'aquesta unió». I especula que «davallarà en vots el PP, per una oposició absolutament destructiva i demagògica, molt enfora del sentiment de la gent». Això no obstant, Armengol reconeix que la seva feina d'*oposició* al Govern de Mallorca «no l'hem sabuda transmetre al carrer, perquè ha estat callada i dificultosa, però

hem aconseguit que el Consell funcionés a tots els nivells». Sobre la seva candidatura a la presidència insular, precisa que «evidentment, el PSOE no renuncia a governar el Consell, però tots sabem que la política és de vegades l'art d'allò possible: l'any 1999 haguérem de signar un pacte molt general per fermar les diferents instituci-

ons». Significativament, la socialista d'Inca és consellera insular i diputada autonòmica alhora.

En una situació que es reconeix preocupant per al partit majoritari de les Illes Balears, el PP encara no havia publicat les seves llistes electorals en el moment de redactar aquestes línies; però les *travesses* assenyalen que la primera veu «popular» al Consell correspondrà al seu portaveu actual, el batle pobler Jaume Font, o al president del partit a Mallorca i batle d'Inca, Pere Rotger, un dels primers polítics del PP que arreu de l'Estat es desvincularen de la postura del Govern d'Aznar sobre el conflicte de l'Iraq.

Font admet que les perspectives del seu partit no semblen les millors amb què concórrer a unes eleccions, però addueix la seva llarga experiència política per asseverar que «quan la gent va a votar, no ho fa per qüestions com la del *Prestige* o la de la guerra de l'Iraq, sinó per la seva seguretat i per la de la gent propera; i les eleccions d'enguany són eleccions de l'entorn proper. El que ha pas-

Jaume Font (PP).

sat no agrada a ningú –tampoc a mi–, però tenc molt clar que la gent només valorarà com estam després de quatre anys amb el Pacte [de Progrés]; i jo crec que els indicadors no els són favorables».

Amb contundència, però amb to conciliador, Font assegura que les úniques àrees del Govern insular que han mostrat eficàcia en aquesta legislatura són aquelles que ja estaven consolidades abans, com l'atenció a la tercera edat o a l'associacionisme esportiu. En aquest context, el polític del PP advoca per relançar les competències ja assolides pel Consell –com ara la de carreteres– abans que acceptar-ne de noves, amb l'excepció de les ja programades d'ordenació turística, d'agricultura i de benestar social.

Contràriament, Maria Antònia Munar advoca per «incrementar el nostre sostre competencial. A Unió Mallorquina partim de la premissa que l'autogovern és una peça clau en l'edifici autonòmic i que tot aquest moviment farà possible que el Consell de Mallorca creixi com a vertader govern de l'illa. A més, aquesta assumpció a càrrec dels consells insulars és positiva per al Govern de les Illes Balears», el qual disposarà de «més capacitat [...] per gestionar la defensa dels nostres interessos davant Madrid». Les condicions d'aquesta assumpció són, com és sabut, la possibilitat del desenvolupament normatiu i un sistema de finançament que en faci possible la gestió.

Com a màxima responsable del Consell de Mallorca, Munar defensa –lògicament– aquesta gestió en les àrees del seu govern, i nega la validesa de les crítiques llançades des de l'oposició sobre un fracàs del Pla de residus sòlids urbans («podem presentar a la ciutadania un projecte integral de tractament de residus que és i serà un dels més moderns d'Europa», afirma

Munar) o el fet que el pla territorial de Mallorca no hagi estat aprovat en aquesta legislatura (ho serà «a principi de la pròxima; la nostra feina està feta, no ho dubti»).

Això no obstant, la majoria dels partits, tant al Govern com a l'oposició, admet que aquests quatre anys han mostrat llums i ombres. Si d'una banda s'ha aconseguit aprovar una llei de consells i un reglament orgànic raonablement consensuats, tant el PP com EU-EV s'han mostrat molt crítics amb la *carta blanca* que suposà l'aparició dels consellers no electes en el Govern insular, seguint el model de les conselleries d'àmbit balear, que impulsà UM. El fet que els partits aliats hagin patit crítiques internes i externes per complir amb la disciplina de vot en qüestions com aquesta fa que els grups assemblearis anunciïn un increment qualitatiu en la seva tasca de control.

Per Jaume Font «tot aquest autogovern no ha servit per incidir més sobre els ciutadans», els quals poden ser indiferents a «paraules com autogovern, estatut», perquè «allò que volen és que els ajudin a resoldre els seus problemes». Aquesta acusació no és acceptada pel Pacte de Progrés, com és natural, però partits com el PSOE apunten a una *segona fase* en què el ciutadà notará clarament els efectes de la gestió. «El 1999 fèrem una aposta: aquesta havia de ser la legislatura dels consells insulars i ho hem aconseguit. [...] Ens queda parlar dels ajuntaments», explica Francina Armengol, que afegeix: «Estam en una situació en què encara hem de rebre moltes competències autonòmiques, amb Justícia com la més rellevant, i a partir d'aquí hem de dibuixar el model institucional de les Illes Balears.»

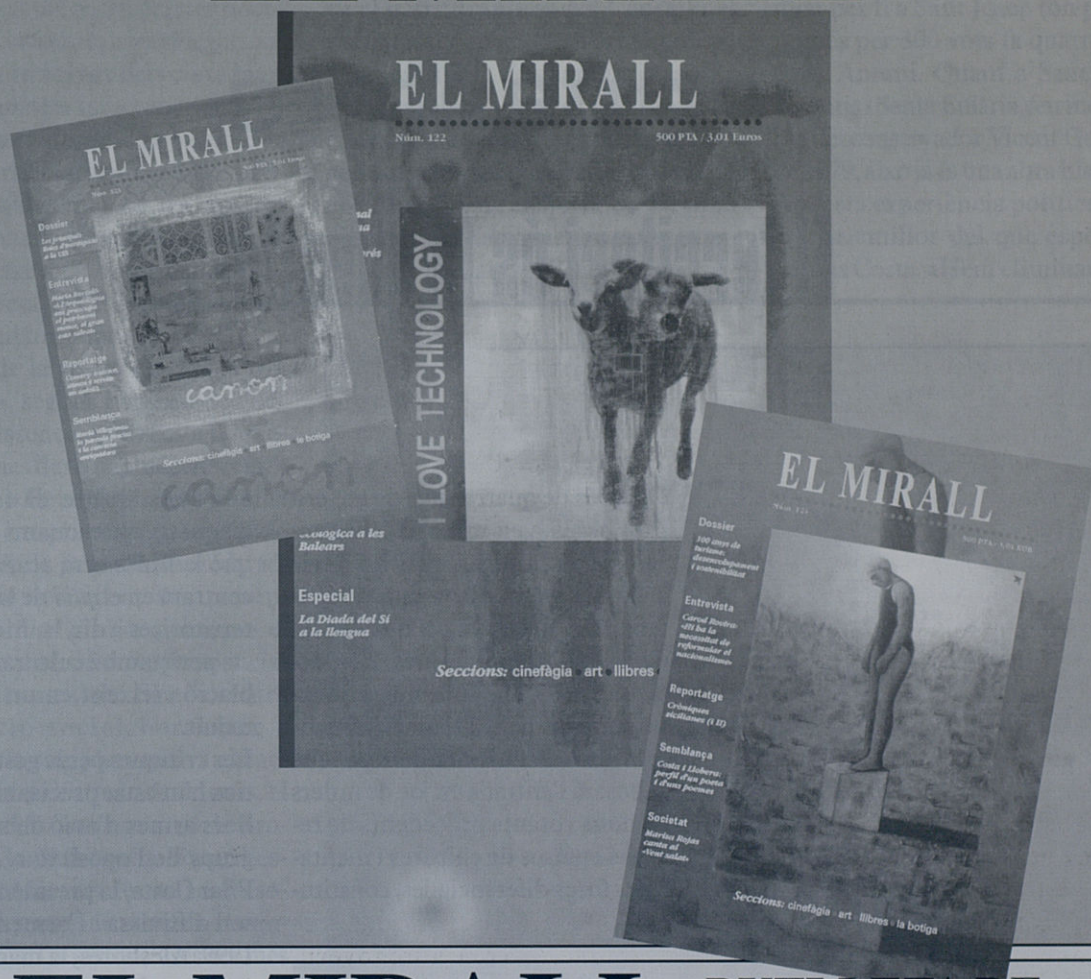
Dotar de competències plenes els ajuntaments, com a entitats de màxima proximitat a la població, és una possibilitat també ob-

servada per Munar, però amb matisos importants: «Unió Mallorquina defensa uns ajuntaments ben finançats perquè puguin desenvolupar les seves funcions i atendre les necessitats de la ciutadania sense que això suposi minvar els recursos transferits a la comunitat autònoma i respectant l'organització territorial.» En aquest cas, ha de continuar «el desenvolupament de l'Estatut fins a assolir l'edifici institucional que el nostre país necessita, amb uns ajuntaments, uns consells i un Govern amb competències plenes, exclusives i ben finançades».

Però aquest model, que podrien subscriure la majoria dels partits registrats a les Illes Balears, té uns entrebancs que assenyala Maria Antònia Vadell: «El Govern de l'Estat mai no acceptarà els consells com a interlocutors.» Com més avançat i descentralitzat és el model institucional illenc, més fràgil pot ser la seva capacitat de gestió. Això ho adverteix el PP –un partit d'àmbit nacional i centralitzat, no ho oblidem–, que ofereix com a alternativa la seva *homogeneïtat*. Són paraules de Jaume Font amb doble sentit, perquè també afecten la dificultat decisòria d'una entesa de cinc forces polítiques: «El Pacte pot tenir bones iniciatives, però mai no seran homogènies i, en conseqüència, seran insegures, com s'ha demostrat amb el pla territorial de Mallorca.» Per descomptat, tant PSOE com UM han destacat les seves funcions cohesionadora i moderadora del Pacte respectivament, mentre que EU-EV han volgut mostrar la seva orientació social en les polítiques desenvolupades i el PSM advoca per la seva proximitat a la societat civil.

Però tot això és només una presentació dels estris de dibuix i dels plànols mostrats pels arquitectes de Mallorca. Serà, com sempre, el ciutadà qui decideixi si compra o no la casa.

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____

Núm. _____ Pis _____

Codi postal _____ Població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/Oficina _____

DC _____ Cte./Lta. núm. _____

Consell d'Eivissa i Formentera

El territori és la qüestió

XICU LLUY

Després de quatre anys de govern progressista en minoria, el panorama polític pitiús mai no havia estat tan incert a la vegada que interessant, almenys pel que fa a les eleccions autonòmiques. L'espectacular creixement demogràfic experimentat per Eivissa i Formentera durant l'última dècada, que suposarà l'entrada en joc de milers de nous votants procedents de regions i països de cultures i mentalitats força diferenciades, constitu-

eix sens dubte el factor clau d'aquests apassionants comicis, en què la lluita serà acarnissada i se centrarà en el *quid* de la qüestió: el territori, és a dir, la integració física, però també cultural, d'una població creixent en un espai molt reduït.

Les crítiques per la gestió urbanística han estat precisament les millors armes d'atac dels principals grups de l'oposició al gabinet de Pilar Costa, la presidenta del Consell d'Eivissa i Formentera des de 1999. Aleshores, la manca de l'instrument adequat per portar a terme aquesta planificació, el ja famós Pla territorial insular (PTI), ha encès el debat preelectoral fins a uns límits desconeguts: «Encara no l'hem pogut aprovar perquè no disposem de la majoria, és així de senzill», assegura la jove dirigent esquerrana. En canvi, el candidat del PP, l'antic vicepresident Pere Palau, lamenta que ni tan sols s'hagi fet una primera passa: «No hi ha hagut aprovació inicial del document. Tampoc no tenen clar quin ha de ser el nostre model turístic. No s'ha fet res», sentència el veterà polític conservador.

De totes maneres, Costa ofereix un balanç positiu de la legislatura i destaca tres aspectes essencials del seu mandat: la democratització de la màxima institució de govern de les Pitiüses, els avanços en matèria sociocultural i la «feina feta, insuficient encara, per planificar el

Pilar Costa, actual presidenta del Consell.

nostre territori, que s'ha traduït en dues moratòries per aturar determinades urbanitzacions a l'espera del PTI. Va redactar-se un primer document, que fou sotmès a les al·legacions i a les consideracions dels ciutadans. Un pla d'aquestes característiques requereix el màxim consens possible de totes les forces polítiques i del conjunt dels habitants de les nostres illes». Segons la presidenta, que recorda els setze anys anteriors de control de la dreta, el PP és «responsable del desgavell urbanístic».

Els fruits de la gestió del Pacte són «palpables», segons l'opinió de l'advocada eivissenca, que recita de memòria algunes de les realitzacions més destacades: «Hem potenciat l'oficina de la dona i triplicat la quantitat de pisos d'acollida per a dones maltractades. Aviat obrirem la primera escoleta pública de Formentera i el centre de rehabilitació psicosocial per a malalts mentals. El nou centre d'integració sociolaboral per a discapacitats complementarà els actuals cursos de formació. A més, el Fons Pitiús de Cooperació és la prova que el Consell no ha donat l'esquena als col·lectius de ciutadans solidaris i a les organitzacions no governamentals. La institució és ara més participativa, l'oposició mateixa pot participar en les comissions, per exemple, les de patrimoni i urbanisme. Si això no ha suposat un avanç considerable en la democratització del Consell...»

L'olivera progressista pitiüsa es presentarà a les eleccions del 25 de maig sota la forma de pacte a quatre: PSOE, Esquerra Unida, Entesa Nacionalista i Ecologista (ENE) i la secció insu-

lar d'Esquerra Republicana de Catalunya. Li tallaren una branca, la d'Els Verds, que aspira a convertir-se en el partit frontissa del Consell i el Parlament balear. «Governar en minoria és difícil. Ens agradaria assolir la majoria absoluta, és clar, per dur endavant el nostre programa. No pensam aplicar el rodet, sinó que la nostra serà una majoria de tarannà dialogant. Serem generosos», assenya-la Costa. Per tant, el Pacte Progressis-

ta s'ha proposat com a objectius repetir triomf al Consell i als ajuntaments d'Eivissa i Formentera, a més de guanyar per fi a Sant Josep (on perderen només per 300 vots fa quatre anys) i Sant Antoni. Quant a Sant Joan de Labritja i Santa Eulària, feu inexpugnable del conservador Vicent Guasch des de 1979, això ja és una altra història. Aquesta experiència política ha funcionat «millor del que esperàvem», segons Costa. «Hem eliminat descon-

Joan Buades (Els Verds).

Embat
Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

Pere Palau (PP).

fiances i barreres amb el treball dia a dia. Hi ha diferències, naturalment, però no són problemàtiques. Els votants no han perdut la il·lusió, tot i que el poder sempre desgasta. Pot haver-hi gent descontenta amb nosaltres, sí, però el nostre missatge progressista encara engresca. Ens queda molta feina per fer i, per això, és necessària la continuïtat del nostre projecte polític.» L'aprovació definitiva del PTI i l'àrea d'assumptes socials esdevenen les assignatures pendents de la coalició esquerrana: «Són els temes prioritaris. La riquesa que generam els habitants d'Eivissa i Formentera no es correspon amb els serveis i les infraestructures de què gaudim.»

El PP fa una lectura diametralment oposada del període progressista al Consell Insular. En paraules del seu líder, Pere Palau, «el Pacte ha provocat un desengany molt important entre els ciutadans i nosaltres els volem transmetre confiança i seguretat i recuperar el paper de protagonistes». El programa electoral d'aquest empresari de Sant Miquel de Balansat, ex-

ponent de la vella guàrdia de l'època d'Antoni Marí Calbet, girarà entorn dels tres «grans reptes» que plantejarà la propera dècada: «Consolidarem un model turístic de qualitat fora de temporada (l'anomenada desestacionalització), impulsarem el PTI com a instrument per ordenar i preservar el nostre territori en el futur i, així mateix, farem tot el possible perquè els eivissencs i els formenters rebuin uns serveis d'acord amb el seu nivell de vida. Volem afavorir les millors en sanitat, ensenyament i transports. Els pitjors hem de poder desplaçar-nos i viatjar amb més facilitats i més barat», assegura.

Des del punt de vista del PP i el seu candidat a la presidència del Consell, la potenciació del sector turístic no implica l'increment del nombre de llits, sinó que més aviat ha d'incidir en aspectes com ara «la millora de les condicions laborals dels treballadors i el foment de les infraestructures de qualitat». A tall d'exemple, Palau esmenta la creació del que serà el segon hotel

de cinc estrelles de l'illa: «Són els empresaris els que han d'oferir un bon producte», afirma rotund.

Recuperar el domini del Consell ha esdevingut una obsessió per als conservadors. Pere Palau suposa una jugada de poc risc davant els altres aspirants, però haurà de fer front a l'innegable carisma de Pilar Costa, una dona capaç de compaginar la tasca política amb la seva afició pel teatre. De tant en tant puja a l'escenari per actuar juntament amb els membres del grup d'Arts i Oficis, una de les formacions més emblemàtiques de l'illa. Per contrarrestar l'atracció exercida per la senyora presidenta, que paelen les càmeres fotogràfiques i televisives, el PP presenta un home tot terreny que ha estat directiu de la Sociedad Deportiva Ibiza, regidor de Turisme a l'Ajuntament de Sant Antoni, tresorer de la patronal Petita i Mitjana Empresa d'Eivissa i Formentera (Pimeef) i vicepresident primer del Parlament de les Illes Balears entre 1993 i 1999.

Un pes pesant sorgit de les files de la Unió de Centre Democràtic (UCD), forjat dins el Partit Liberal i, finalment, reciclat en un polític de gest amable i proper als seus veïns. El candidat sense sorpreses envers el tranquil Vicent Tur, el terratrèmol Fanny Tur i l'encant gairebé irresistible de Pilar Costa, una no militant al capdavant de l'«amanida russa», com definiren els populars l'amalgama de partits del Pacte Progressista.

El tercer protagonista en discòrdia del combat electoral és el professor d'institut Joan Buades, l'únic conseller d'Els Verds, que fou destituït per decret presidencial el 18 d'abril de 2000, després de nou mesos d'embaràs polític. «Pilar Costa i el PSOE m'acusaren públicament a mi i a na Margalida Rosselló, la consellera de Medi Ambient del Govern, de no haver sabut aturar unes obres, tres xalets en concret, de la zona protegida de Cala Llentrisca. Però en realitat allò era competència del conseller d'Urbanisme, aleshores el socialista Vicent Tur, o de la presidenta mateixa. Volgueren penjar-nos el mort», explica aquest objector de consciència amant dels viatges, la lectura i el jazz.

Per tant, el Pacte ha comptat amb només quatre dels seus cinc socis inicials al llarg dels últims tres anys. El cap d'Els Verds ha estat acusat de traïció i de constituir realment la «pinça» del PP dins el Consell Insular. Res d'això amoïna Buades, que considera que l'única aliança d'interessos s'ha produït entre els conservadors i els progressistes mateixos: «S'ha reflectit en els temes d'ordenament del territori. Nosaltres sempre hem votat d'acord amb cadascuna de les propostes presentades.» Els ecologistes defensen una moratòria «més potent» i un PTI «molt més fort» davant les actuacions impulsades fins ara per l'equip de govern de les Pitiüses: «Petites mesures cosmètiques que fan

riure si les comparem amb el que s'està realitzant a Menorca», sosté Buades.

Els Verds és la formació més optimista. Les seves aspiracions apunten cap a un notable augment de vots: «Podem aconseguir dos consellers i dos regidors a la capital eivissenca, és a dir, el doble del que ara tenim. Se'ns presenta un escenari polític molt favorable. El Pacte ha batut el rècord de concessió de llicències urbanístiques. El PP ha apostat per velles glòries i tornarà al passat. Representen un *remake* del que ja hi havia, és un projecte esgotat.» Les expectatives de Buades es basen en els resultats de les eleccions autonòmiques de 1995, quan tots els partits anaven per separat: «El PSOE va emportar-se el 28% dels sufragis, i li van pertocar quatre consellers. D'altra banda, el 6,5% dels electors votaren Els Verds i ens donaren un diputat», rememora. En aquella ja llunyana cita amb les urnes, Esquerra Unida va obtenir el 5,8% dels vots, mentre que ENE (1,5%) i ERC (0,7%) es convertiren en partits residuals. Ara, emperò, tots ells han pres un bocí del pastís.

El programa ecologista s'estructura en tres «grans promeses» electorals: «El canvi territorial, amb la protecció del paisatge i el foment dels habitatges socials (lloguers més assequibles per a joves, majors i persones d'ingressos reduïts); assolir el nivell europeu en serveis socials i, finalment, incrementar la participació ciutadana i el poder pitiús a les institucions autonòmiques. Eivissa i Formentera són la ventafocs de les Balears, no pinten res a Palma. Hem de conquerir més competències, per exemple, les d'habitatge.»

Aquest missatge de caire profundament social haurà de captivar sobretot els electors més indecisos. L'oferta ecologista competirà amb la sensació de «seguretat» que vol oferir Pere Palau i la segona empenta d'il·lusió dels pro-

gressistes, que haurien de menester quatre anys més per desenvolupar els seus ambiciosos projectes, entre ells la recuperació integral de Dalt Vila i el centre històric de la ciutat, distingit amb la declaració de patrimoni de la humanitat per la Unesco. La immigració tindrà molt a dir en aquesta convocatòria, una circumstància que no ha passat desapercebuda per a cap dels candidats. «Els peninsulars s'han de sentir com a casa seva i no poden ser discriminats per parlar una llengua o l'altra. Cadascú s'ha d'expressar com vulgui, des del respecte a la nostra cultura i als nostres costums. I, pel que fa als sud-americans, magrebins i la resta d'extracomunitaris, la seva situació ha de ser legal. Benvinguts siguin els qui vinguin a treballar complint tots els requisits. Per descomptat, s'han d'adaptar a la cultura eivissenca. Sobra tota la gent que només pensi a delinquir. No hem d'acollir els delinqüents», assegura Pere Palau.

Com evidencien les xifres i els percentatges curs rere curs, la població escolar de les Pitiüses és el reflex d'aquesta nova realitat pluricultural. La irrenunciable defensa del territori en perill s'haurà d'acompanyar d'actuacions contundents destinades a afavorir la integració social, laboral i també lingüística dels immigrants, especialment els procedents de països del Tercer Món. La racionalització de l'espai físic, la mare de totes les qüestions, ja no pot deslligar-se de l'esclat demogràfic: «Ens queda molta feina pendent», repeteix la presidenta Pilar Costa. «Per això és imprescindible que el nostre projecte polític tingui continuïtat», proclama. Pere Palau, Joan Buades i els altres partits rivals –amb algun altre grupuscle espanyolista en la gresca electoral– estan disposats a impedir-ho pel bé comú. En tot cas, el guanyador s'afanyarà a no decebre les esperances d'un poble que no deixa de créixer.

Consell Insular de Menorca

La legislatura del Pla territorial insular

ARIADNA FERRER

Si tot va segons el previst, just abans d'acabar la present legislatura s'aprovarà el Pla territorial insular (PTI), que ha de marcar l'ordenació territorial de Menorca en els propers anys. És la principal aposta del Govern del Pacte de Progrés integrat pel PSIB-PSOE, PSM i EM-EU i encapçalat per la

socialista Joana Barceló, que el 1999 va permetre a les esquerres recuperar el timó del consell insular després de 7 anys de domini popular (gràcies al vot d'un trànsfuga socialista entre el 91 i el 95 i amb majoria absoluta fins al 99).

L'actual presidenta repeteix candidatura. És l'única dona al capdavant de les llistes electorals. La resta són homes i tots ells debuten com a candidats al Consell. Els que tenen més opcions d'aconseguir representació són Eduard Riudavets pel PSM, José Seguí Díaz pel PP, Llorenç Pons d'EM-EU i Raül Escandell d'Els Verds de Menorca.

El Pacte de Progrés és reeditable. Així ho asseguren els caps de llista dels partits que l'integren. En paraules de Llorenç Pons, coordinador insular d'EM-EU i actual director general de Cooperació, la principal virtut d'aquest govern ha estat «canviar dinàmiques. Fins ara hi havia una dinàmica molt negativa, agressiva amb el territori i amb poca participació ciutadana». Per Joana Barceló, «la legislatura ha estat marcada per l'empenta que s'ha donat al Consell Insular, tant en l'àmbit jurídic com gràcies a la voluntat política. Una comunitat autònoma de pobles tan diferents i plurals com aquesta s'ha de construir des de cada illa. En 4 anys, el Consell ha passat a ser la referència política constant en qualsevol problema». Per donar aquesta empenta ha estat fonamen-

Joana Barceló, actual presidenta del Consell.

tal l'aprovació, en l'àmbit balear, de la Llei de consells, que ha dotat de més autogovern les illes. Fins i tot el PP, des de l'oposició, la veu amb bons ulls. «Tot el que suposi que la comunitat autònoma estigui descentralitzada és bo. El principi de subsidiarietat és important en una comunitat que està constituïda per territoris separats», assegura el diputat José Seguí. Per ell, però, la capacitat d'autogovern no ha de passar, almenys de moment, per una reforma de l'Estatut d'autonomia, prevista en el pacte que va permetre a Francesc Antich proclamar-se president de les Illes Balears i reclamada amb insistència per EU-EM i el PSM. «Sempre hem defensat la reforma i sempre hem topat amb la negativa del PP i del PSOE. Nosaltres creiem en un estat federal en el qual tothom tingui el mateix àmbit d'autonomia», diu Llorenç Pons.

Segons Eduard Riudavets, actualment delegat territorial d'Educació de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern balear, «cal reformar-lo perquè se'ns equipari amb les anomenades comunitats històriques. I pel que fa al consell, creiem que cal augmentar les competències en educació, sanitat, medi ambient i orientació professional». Des d'Els Verds de Menorca, fundat l'any 2000 i per tant el més jove d'Els Verds de les illes (que han estat presents al Govern autonòmic amb la consellera Margalida Rosselló per Mallorca i el diputat Joan Buades per Eivissa), també es dona suport a la reforma «perquè permetria, per exemple, celebrar eleccions anticipades i evitar situacions com les viscudes al Parlament balear en anteriors legislatures, en què la presència de trànsfuges ha fet gairebé ingovernable la nostra comunitat», diu el seu coordinador i candidat, Raül Escandell, que lamenta que al costat de l'aprovació Llei de consells no s'hagin aprovat moltes altres lleis que s'havien promès a l'inici de la legislatura. Hi ha pendants, entre d'altres, la llei de biodiversitat, la d'impacte ambiental, la de cooperació per al desenvolupa-

ment i la de contenció urbanística, que, segons Escandell, «és fonamental, perquè el sòstre poblacional és un dels grans problemes de les Balears». Precisament les al·legacions que han presentat Els Verds de Menorca al PTI van encaminades a reduir el sòl urbanitzable. «Si no es redueix el creixement urbanístic previst, que permet arribar fins a les 300.000 places davant les 190.000 actuals, la resta del PTI deixa de tenir sentit. No es tracta només de limitar futures llicències, sinó de retirar-ne, a força d'indemnitzacions, algunes ja concedides. Que s'hagi fet malament fins ara no vol dir que no puguem evitar pagar-ne les conseqüències. I si val diners, doncs per a això tenim l'ecotaxa.

La recaptació que provinguï d'aquest impost hauria de tenir més impacte ambiental, hauria de servir per reduir el sòl urbanitzable.» Joana Barceló es defensa d'aquestes acusacions amb energia. «Ens movem entorn de les 245.000 places. Cal recordar que no partim de zero sinó d'unes situacions jurídiques molt complexes. Calia que el pla fos respectuós jurídicament, aplicant criteris el màxim de restrictius. Però fins i tot en el territori compromès, definim i possibilitem una oferta turística de baixa densitat poblacional». Segons la presidenta, «el PTI garanteix un desenvolupament sostenible i permet que els principals valors de referència de Menorca es mantinguin: una illa amb tranquil·litat i

Eduard Riudavets (PSM).

vern durant aquesta legislatura. Joana Barceló vol destacar especialment la feina feta en temes de benestar social, «que se'n parla poc perquè no són polèmics, però s'ha fet un gran avanç. Per primera vegada hem pogut equiparar-nos amb els serveis de Mallorca. Ha estat una de les grans conquestes i ara s'ha de consolidar i mantenir».

El PSM presentarà un programa basat en 4 eixos: en primer lloc, l'autogovern. El segueix el compromís social i el suport a la família, perquè, segons Eduard Riudavets, «per tenir una societat cohesionada és necessari una família sense problemes. I això vol dir estar atents a les seves necessitats: escoles per als més petits, atenció a la gent gran i als joves, i la conciliació de la vida familiar amb la laboral». El tercer eix del programa dels nacionalistes són les infraestructures i el transport, amb una millora del transport públic terrestre i de

les connexions marítimes i, finalment, l'aposta per un model econòmic propi que mantingui l'equilibri entre els diversos sectors i no depengui només del turisme.

El PP, per la seva banda, treballarà perquè el Consell Insular de Menorca tingui un govern de centre reformista. Per Seguí, això vol dir «una societat oberta, amb oportunitats. Tot el que suposi una societat agafada per les prohibicions o les subvencions no creiem que sigui bo. Cal posar eines perquè la societat s'espavili, funcioni i tregui el millor de si mateixa». Pel candidat popular, a més, hi ha un aspecte en el qual el consell ha de tenir un especial protagonisme: el tema social. «Aquesta població es fa gran, assumeix molta gent de fora que té problemes d'habitatge, d'escolarització, d'integració, i el Consell ha de ser un eix integrador.»

EM-EU creu que la seva presèn-

cia al Consell és necessària per mantenir una política d'esqueres alternativa, transformadora i ecologista. Amb vista al futur, aposten per continuar millorant les polítiques socials, amb especial atenció a les residències geriàtriques, la millora de les condicions de vida dels discapacitats, la necessitat d'impulsar pisos de protecció social i buscar solucions als problemes dels immigrants, amb qui, diu Llorenç Pons, «hem de fer feina de convivència». També preveuen aplicar mecanismes de participació ciutadana, com els pressuposts participatius que ja s'elaboren amb èxit a diverses poblacions de l'Estat espanyol, entre les quals hi ha Rubí. I, finalment, es marquen com a prioritat vetllar pel territori amb polítiques respectuoses amb el medi ambient.

Els Verds de Menorca es mantenen fidels als temes pactats per Els Verds de les illes a la convenció programàtica de Sóller el mes d'octubre de 2002: contenció urbanística, impedit que la població flotant superi la resident; protecció de la biodiversitat, creant més parcs naturals i dotant-los de gestió i vigilància; pacificació del clima, amb una aposta clara per les energies alternatives i una reducció del parc mòbil privat amb la millora del transport públic; agricultura i ramaderia sana i ecològica; multiculturalitat, fent pedagogia entre la població perquè entengui que els immigrants vénen a fer feina i que estan ajudant a tirar endavant l'economia menorquina; habitatge, amb una política d'habitatge social preferentment de lloguer, i participació ciutadana, perquè la societat no participi un cop cada 4 anys sinó cada dia en les decisions que l'afecten.

Una mateixa illa, diferents maneres de plantejar-ne el futur. Només els resultats del 25 de maig ens diran quin serà el rumb de la política insular per als propers 4 anys.

Raül Escandell (Els Verds).

arts
xisco
gràfiques

Tel. / fax: 971 475 754

La Col·lecció Blaquerna

LLORENC VICH SANCHO

Notes literàries

Els lul·listes més experimentats asseguren que el nom correcte d'aquell ermità que arribà també a ser Papa, i que donà títol a la que sens dubte ha estat l'obra cabdal del beat Ramon Llull, ha de ser *Blaquerna*. Amb aquesta grafia apareixen els primers incunables. «*Que no abra este libro quien no tenga el ánimo educado para sentir lo primitivo, lo rústico y lo candoroso. Nunca se vió mayor simplicidad de palabra cubriendo más altos y trascendentales sentidos*», sentenciava Don Marcelino Menéndez y Pelayo. No és, emperò, en el fill d'Evast i d'Aloma en qui es pretén centrar aquest comentari, malgrat que hagi donat peu al títol, ja que l'anècdota no deixa de ser prou curiosa. Però, sobretot –cal dir-ho–, és de summa importància aquest definitiu aclariment, ja que els noms solen ser cosa sagrada i mai per mai no s'han de trastocar. Aquesta errada històrica, a hores d'ara, ja ha estat esmenada. Així, almenys, ho demostra l'anomenada Col·lecció Blaquerna, editada per les universitats de Barcelona i la de les Illes Balears.

I ara mateix el que realment interessa és que just acaba de sortir al carrer el segon volum d'aquesta col·lecció, que sota el títol de *Glossari de definicions lul·lianes*, hom pot topiar de valent amb un esplèndid treball dut a terme per Maria Isabel Ripoll i Anthony Bonner.

I així, d'entrada, és la figura del pare Miquel Colom, mític autor d'aquells cinc toms del *Glossari general lul·lià*, la primera imatge que em trastoca la memòria. Encara el puc veure dins la seva cambra del convent franciscà d'Inca, envoltat de llibres i papers.

Ara, emperò, aquest nou glossari no és de mots sinó de conceptes. I cada paraula ve acompanyada per moltes i diferents frases que, en català o llatí, es recullen de les obres de l'Etapa Ternària de *lo savi Ramon*. Cal dir, també, que tot aquest valuós treball té la corresponent traducció a l'anglès, llengua materna del senyor Bonner.

Ja l'any 1906, el psiquiatra i escriptor andalús Diego Ruiz, cosí d'aquell pintor que s'anomenava Picasso, va escriure l'obra titulada *Llull maestro de definiciones*. Quasi cent anys més tard d'aquella primera aproximació podem veure aplegades moltes d'aquestes definicions molt ben estructurades gràcies a aquesta «[...] *mostra suficientment llarga i contrastada per donar una idea bastant exacta dels seus mètodes definitoris* [...]», com així assenyala el prefaci.

Aquesta nova obra «[...] *es limita a termes que Llull mateix ha definit, i és d'un caire més bé filosòfic (i teològic)* [...]».

Definicions. Moltes definicions. Art de definir. Proposar amb claredat i exactitud el significat de

les paraules. Es tracta, doncs, d'una obra molt seriosa. Sens dubte, emperò, una de les principals virtuts de tot glossari és la rapidesa de consulta. I aquest cronista es vol permetre la llicència de sortir-se una mica del guió d'aquesta obra tan expressament dirigida als estudiosos de Llull i jugar un poc amb la imaginació d'un simple lector que cerca el que pensava i escrivia el nostre beat sobre molts i variats temes, idees, conceptes...

Hom pretén fer de la política una autèntica art moral. Vegem el que pensava Llull: «[...] *politica es art ab la qual los buguesos procuren la utilitat publica de la ciutat* [...]». I més tard, llegim: «[...] *art moral es ordenar potencies e applicarles a vertuts per multiplicar lurs actus e per mortificar vicis* [...]». Exacte. Just el camí que s'ha seguit fins ara.

També llegim que els «[...] *articles son creure e amar veres coses e maravelloses de Deu* [...]». És obvi que no es tractava dels periodístics. Però no seria mala idea poder aplicar aquesta definició dins les modernes columnes periodístiques, sobretot pel que fa a ser sempre fidels a la veritat.

«*E si tu vols acusar altre, e tu escusar, feu ab tal diffiniment on sia bel ornament.*» Gens equivocat anava l'il·luminat de Randa. I és que la veritat és eterna i no distingeix els temps moderns dels antics. El ver mai no entén de modes.

I pel qui vol defugir de la insídia mundana, cal que cerqui cada alborada ja que «*alba es començament de resplendor e fi de tenebres*».

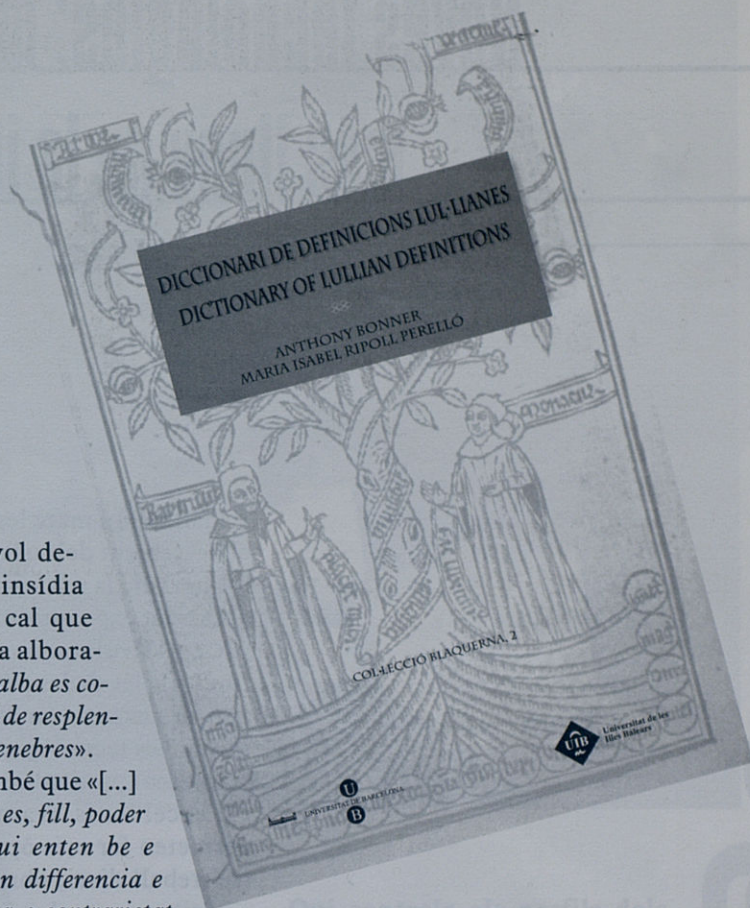
Llegim també que «[...] *enteniment es, fill, poder d'anima qui enten be e mal, e enten diferencia e concordança e contrarietat en les creatures; e per enteniment a hom conexença de les coses qui son en veritat e de les coses qui son en falsetat* [...]». Que en prenguin bona nota els governants. He escrit, a no sé quants dies que les modernes catifes màgiques han acabat bombardejant Bagdad. Déu no hi era, que ningú no s'enganyi, ja que «[...] *Deus es sobirana bonea* [...]».

I és que «*Deus es aquella granea qui ab ell se convertex, en qui bonea e eternitat, poder, saviea, voluntat, vertut, gloria e veritat son una cosa metexa en nombre, per so que granea sia aquella cosa per que sien grans les dignitatx de Deu, e que de elles sia gran unitat de nombre* [...]».

Més tard, observem que «[...] *bonea es aquella cosa per raó de la qual bo fa be, enaxí que bona cosa es esser e mala cosa es no esser* [...]».

I pel qui sàpiga llegir i entendre, sabrà que en son nom, per tant, resulta inadmissible tota guerra.

Laus Deo.

Noves tecnologies: més a prop de tots, més lluny de la intimitat

JOAN FÀBREGUES

Reportatge

La falta d'un marc legal i el desconeixement dels usuaris de l'ús d'Internet i la telefonia mòbil suposa estar exposats a un perill elevat en la vulneració de la protecció de les dades personals, segons els experts en dret civil.

Les noves tecnologies han dotat empreses i particulars d'enormes i d'excel·lents avantatges que permeten fer més òptim el nostre treball diari; obrir nous horitzons en el món de la comunicació, l'empresa, l'economia, la societat, la cultura i l'oci; així com

establir contactes en qualsevol part del món. Internet i la telefonia mòbil són dos clars exemples dels avenços tecnològics que han revolucionat el present i continuaran revolucionant la societat del futur. No obstant això, l'enorme progrés d'estar cada vegada més comunicat pot generar al mateix temps altres perills: qualcú pot vulnerar la nostra privacitat. Hi ha una exposició real que les nostres dades privades puguin ser utilitzades sense el nostre permís, que algú sàpiga, en definitiva, cada vegada més de nosaltres sense que ni tan sols ens adonem.

Si parlem d'internet algú pot saber quins gusts tenim segons els webs que visitem. D'altra banda, amb un telèfon mòbil poden saber qui som, a quina zona ens trobam i cap a on ens desplaçam. Si tenim en compte que les empreses de telecomunicacions tenen participació tant en mòbils com en Internet, una sola d'aquestes pot establir un perfil d'un usuari i controlar-ne els moviments d'una forma molt completa. El món de la publicitat i la comunicació pot guanyar sumes increïbles sabent el perfil de cada individu. Experts en la protecció de dades ens expliquen aquest fenomen i ens donen alguns consells per defensar la nostra intimitat, les nostres dades personals.

Internet i els seus perills

Pedro Grimalt és professor de dret civil i des de 1994 treballa en la protecció de dades personals. Per aquest expert, Internet pot arribar a ser problemàtica per dues raons: «Crec que el principal perill és que la gent no és conscient dels perills que hi ha en la informàtica i, a més, normalment li és igual. L'altra raó és que la llei no està preparada per controlar tots aquests fenòmens. La Llei orgànica de 1999 de protecció de dades personals en Internet no serveix. Ha quedat obsoleta. Ara ha de néixer una nova llei, però és probable que quan entri en vigor torni a que-

dar caduca.»

L'exemple més clar d'Internet són les *cookies* (galetes) que s'instal·len en el nostre disc dur de l'ordinador. Quan navegam per Internet hi ha determinats fitxers, anomenats *cookies*, que ens poden controlar les pàgines web que visitam. Les *cookies* serveixen bàsicament per crear perfils de l'usuari. Si una persona visita molt sovint una determinada pàgina, a través de les *cookies* se sabrà quins són els seus gusts i el publicista sabrà si l'interessa enviar a una persona publicitat del que li agrada. Així et poden enviar cibertires (*banners*) o publicitat de cotxes, de llibres, de diaris, de pàgines pornogràfiques, si han vist que visites aquest tipus de pàgines.

Són legals o il·legals les *cookies*?

El problema, segons Grimalt, és que no està clar: «Amb la llei en la mà s'haurien d'analitzar moltíssimes variants. El problema és que hi ha supòsits que diuen que és legal i d'altres diuen clarament que no ho són. I mentre això passa persisteix una inseguretat que no és positiva per als usuaris.»

En tot cas Grimalt adverteix que qualsevol ordinador que surt al mercat té activades les *cookies* per definició i sense la autorització i el coneixement del client. Aquest fet és inadmissible per a l'expert: «Allò correcte seria que la configuració no acceptàs *cookies*. De fet, no hi ha cap raó tècnica que ens obligui a acceptar les *cookies* i a més ha de prevaler la intimitat de les persones. El més important és que cada un decideixi si les vol activar o no.»

Qui controla els perfils dels usuaris?

No hi ha una resposta clara, diu Grimalt. Encara que és molt difícil demostrar-ho, poden ser els servidors mateixos de la Xarxa, les companyies que donen connexió a Internet. També poden ser persones o entitats especialitzades en la creació de perfils que posteriorment poden vendre aquestes dades a empreses interessades. Això està prohibit, però és molt difícil demostrar que han tret profit de les teves dades i, sobretot, qui ha estat. «Demonstrar-ho és extremadament difícil i a més sembla que a la gent no li importa gaire», conclou Grimalt. El problema actualment és que un particular té poques vies de defensa i no gaire efectives. «Si l'usuari observa que s'ha instal·lat una *cookie* que assumeix informació, pot presentar una denúncia a l'Agència de Protecció de Dades al·ludint que hi ha una persona que ha recopilat informació sense el seu consentiment. El problema és que s'ha de saber

qui li ha posat la *cookie* i moltes vegades és impossible saber-ho. L'altre problema és que la Llei diu que en principi no es vinculen les *cookies* a una persona sinó a un ordinador, concretament un IP. L'IP o DNI de l'ordinador és

El debat de la inseguretat i la privacitat té molts exemples en el món real. Algú pot saber els teus gusts si compres a través d'una targeta de crèdit o una targeta comercial. «Si anam al supermercat i un dia comprem per-

nil, vi i xocolata amb la targeta de crèdit, no passarà res. Però si feim les mateixes compres durant un mes, aquest su-

permercat sabrà quin és el nostre perfil com a consumidor i ens podrà enviar un catàleg de publicitat amb les nostres preferències. En principi això pot ser

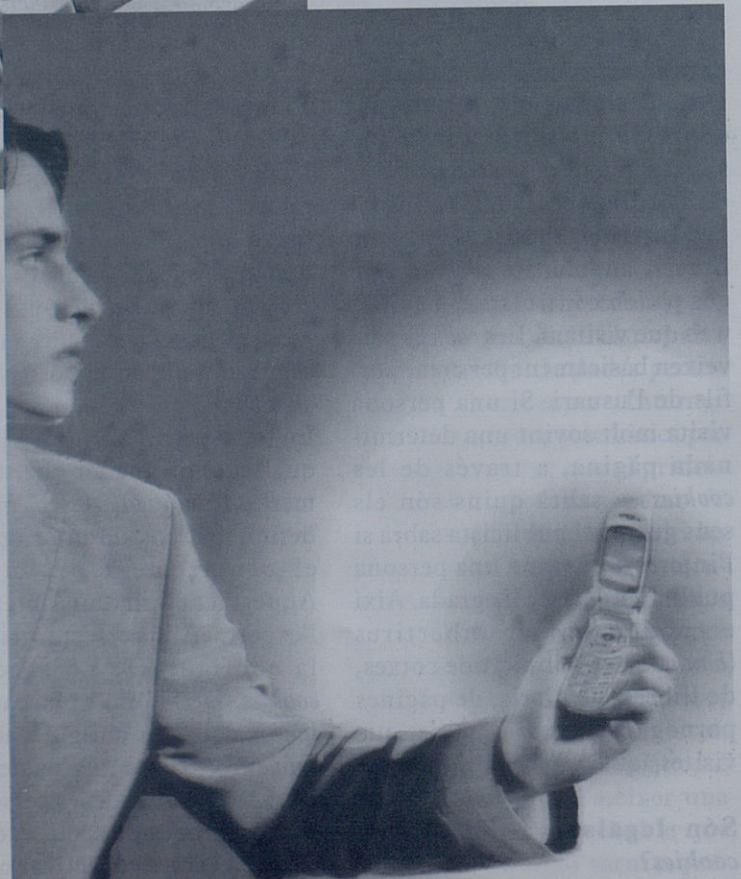
positiu, però el risc que cada vegada perdem la nostra intimitat també és un fet.»

Les nostres dades

El que pareix cert és que ara com ara hi ha un negoci encobert o de compra de la privacitat de les persones. Hi ha un comerç de vendre els perfils dels clients. Qui tenguí una llista major de perfils més avantatges traurà sobre els seus competidors. Un dels grans problemes de la Llei orgànica de protecció de dades personals és que el grau de compliment és molt baix, denuncia Grimalt. «Els ciutadans som molt generosos. Hi ha poques empreses que compleixin amb el deure d'informar l'usuari. Si en el món real no hi ha la cultura de protegir les teves dades, més difícil és afrontar aquest fet a través d'Internet.» Un exemple. Podem estar farts de rebre publicitat per correu tradicional, però, en canvi, són pocs els casos de persones o comunitats de

Les cookies ens poden controlar les pàgines web que visitam

com una cabina telefònica. No és personal encara que ho sigui. Per tant aquestes empreses s'aferren a això i teòricament actuen de forma legal.»

veïns que s'acullen a la llei de no rebre publicitat en les seves bústies. En definitiva, a la gent li resulta més còmode agafar la publicitat i tirar-la que tramitar un paper.

Per Grimalt, el tema de la privacitat resulta frustrant. «Tens la sensació d'estudiar ciència-ficció. Hi ha una llei, però en 12 anys s'hauran dictat 3 o 4 sentències en tot l'Estat sobre responsabilitat civil per reclamar danys i perjudicis sobre protecció de dades. És veritat que l'Agència posa sancions fortes, però es tracta de conflictes entre empreses. Els particulars no ho solen denunciar.»

Per últim, Grimalt fa una sèrie de recomanacions als usuaris d'Internet: «Ser conscients de les coses. La protecció comença per un mateix. Quan visites un web, has de ser conscient que poden saber que la visites. Això significa a vegades autocensurar-se però també valorar. Puc sacrificar la meua intimitat per un possible perill.»

Telèfons mòbils, una diana segura

Si parlem de noves tecnologies, no podem obviar el telèfon mòbil, que ha revolucionat la comunicació empresarial i domèstica. I el perill de la privacitat és molt més clar fins i tot que a Internet, ja que la utilització de telefonia mòbils és molt més personalitzada.

Maria Jesús Iglesias, llicenciada en dret civil, estudia el comerç electrònic a través de telèfons mòbils: l'ús d'Internet a través de mòbils. Per Iglesias, des del punt de vista de la seguretat, cal parlar dels problemes que hi ha respecte de la localització: «El més preocupant és que el telèfon mòbil el portes amb tu a qualsevol part, tant per a ús personal com professional. La gent sol tenir un sol telèfon mòbil. Normalment, els aspectes de la vida professional i personal estan separats i en

aquest cas no és així.»

La localització per mòbils és un sistema que funciona per posició. Això avança molt. Per exemple, amb la tecnologia UMTS poden arribar a localitzar un individu amb un marge d'error de 20 metres a les grans ciutats. «Això és prou preocupant perquè et poden arribar a enviar ofertes

a través del mòbil quan passis per un determinat establiment. Ells poden saber que passes per una cafeteria on sols berenar i et poden enviar ofertes personals. Això suposa un control molt important sobre els teus moviments», assegura Iglesias. Aquest control funciona a través d'un sistema de coordenades i d'antenes que localitzen per àrees la ciutat. Quantes més antenes hi ha i quant més precís és el sistema més fàcil resulta localitzar un client. Això es pot aconseguir amb un acord entre una operadora que localitza l'usuari i els comerços de la zona. Aquest sistema a Espanya no s'aplica ja que encara no ha arribat la tecnologia UMTS, al contrari dels països nòrdics, on és del tot legal. De moment, en aquests països no s'ha generat un gran debat, ja que pareix que es respecten les normes de privacitat. Les empreses no envien publicitat sense el permís del client. Actualment, a Espanya les companyies envien missatges publicitaris i de serveis propis. Però el futur és molt a prop.

Un fet que cal tenir en compte és que les empreses no han de demanar permís a l'administració per vigilar-te, encara que no ho puguin fer. És a dir, les companyies, des del punt de vista tecnològic, poden saber on et trobes si tens connectat el teu mòbil. Així de senzill. I ho poden saber amb un marge d'error depenent del sistema

implantat (GPS, UMTS) de 125 metres a 20 metres i segons el nombre d'antenes implantades en cada àrea.

«Les empreses són multimèdia i tenen interessos tant en Internet com en telefonia mò-

Poden rebre ofertes al mòbil quan passem per un determinat establiment

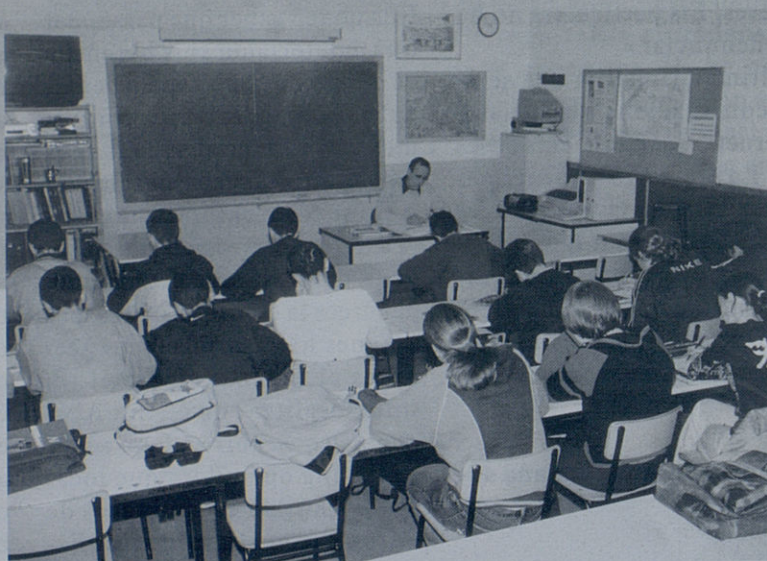
bil, plataformes digitals o per cable. Com que hi ha una convergència entre dispositius i xarxes hi ha una convergència del perfil de l'usuari. Així, aquestes empreses poden concretar més el perfil de l'usuari, saber més de cada individu per mitjà de l'ús que fa de l'ordinador, la televisió i el mòbil, el qual, d'altra banda, porta a totes parts. I gràcies a les dades que disposen de cada perfil, les companyies poden establir convenis amb determinades empreses, per exemple, amb grans superfícies, i enviar-te ofertes d'aquestes empreses sobre articles que saben que a tu t'agraden. Sens dubte estaríem davant d'un màrqueting a la carta i del més bèstia», adverteix Iglesias.

En un sentit aquest tipus de màrqueting es podria valorar com a positiu ja que la publicitat seria més personalitzada: l'usuari rebria menys missatges i més precisos. Però això també pot ser perillós ja que les dades personals de cada un podrien ser vulnerades i utilitzades per a fins no gaire clars. Per exemple, empreses laborals poden utilitzar les nostres dades fora de l'àmbit comercial. «Aquest és el principal debat. El problema és que actualment falta un marc normatiu que reguli tots aquests plantejaments», diu Iglesias. De moment, el Gran Germà continua jugant amb avantatge.

El desplegament de la Llei del Castillo confirma la discriminació dels idiomes distints del castellà

Els primers decrets de desplegament de la LOCE han confirmat el que ja es temia: que aquesta llei, a més de promoure la desigualtat de l'alumnat, s'ha concebut com una eina recentralitzadora, pel que fa a la retallada de les competències de les autonomies i la discriminació dels idiomes distints del castellà. Efectivament, aquests decrets preveuen que per poder passar de curs a l'ESO els alumnes han d'aprovar obligatòriament les assignatures de castellà i de matemàtiques, però no preveu el mateix tractament per als idiomes propis de les comunitats autònomes no castellanes. També obliga a augmentar les hores de castellà a primària fins a les

cinc hores setmanals, amb la qual cosa impedeix el desenvolupament correcte dels programes d'immersió lingüística i vulnera l'Estatut d'autonomia i la Llei de normalització lingüística, que preveuen que les hores de docència de català en cap cas poden ser inferiors a les de castellà. Per complir això amb aquest decret o bé s'haurien d'augmentar els ja carregats horaris lectius o bé s'haurien de llevar hores d'àrees bàsiques.

La política lingüística de Jaume Matas

El candidat a la presidència de les Illes Balears pel Partit Popular, l'exministre de Medi Ambient Jaume Matas, recull en el seu programa electoral augmentar les hores lectives en castellà i introduir que s'imparteixi alguna assignatura en alguna llengua estrangera. I això, segons ell, per complir el decret de mínims, que preveu que almanco un cinquanta per cent de la càrrega lectiva s'imparteixi en català. Amb aquestes mesures, el candidat popular pretén afavorir el vertader bilingüisme, davant del que ell considera imposició del català del Pacte de Progrés.

La cultura catalana, convidada d'honor a la Fira Internacional del Llibre de Mèxic

Els organitzadors de la Fira Internacional del Llibre de Guadalajara (Mèxic), gràcies a les gestions realitzades per l'Institut Ramon Llull, han designat la literatura catalana com a convidada d'honor per a l'edició del 2004. Aquest fet permetrà als editors i als escriptors de les Illes Balears poder gaudir d'una plataforma de promoció de primera magnitud, especialment dins l'àmbit llatinoamericà, ja que aquesta fira és la segona més important del món, tot just darrere la de Frankfurt, on també hi va haver presència dels escriptors illencs.

L'Institut Ramon Llull, a més a més, preveu muntar tota una sèrie d'activitats paral·leles

de promoció de la cultura catalana dins el marc de la fira, com puguin ser concerts, teatre, dansa i cinema.

Hom podrà estudiar català al Magrib

Gràcies a un conveni signat entre la Universitat Hassan II-Aïn Chock, de Casablanca (Marroc) i l'Institut Ramon Llull, a partir del proper curs, aquesta universitat magribina oferirà estudis de llengua i literatura catalanes en els seus plans d'estudis.

El conveni preveu la creació d'un lectorat de català, que serà el primer de la riba sud del Mediterrani, que s'encarregarà de dinamitzar l'ensenyament de la nostra llengua i literatura en aquesta universitat i d'organitzar activitats relacionades amb la promoció de la cultura catalana, tal com ja fan els vuitanta-cinc lectorats existents en aquests moments.

Segueix la discriminació lingüística a l'Estat espanyol

En ple segle XXI, encara hi ha ciutadans espanyols que no tenen reconegut cap dret quant a la utilització i l'ensenyament de la seva llengua pròpia. El mes passat el col·lectiu berber de Melilla, poblador autòcton de la ciutat autònoma, va reclamar el reconeixement de l'oficialitat del seu idioma, el tamazight. Tot i que la meitat de la població de Melilla parla aquesta llengua, el tamazight no compta amb cap reconeixement oficial ni té cap presència als mitjans de comunicació ni al sistema educatiu.

Les reivindicacions han vingut de la mà de l'associació sociocultural Al-Andalus, que apunta com a motius per acceptar-les, la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia de Melilla i la Carta europea de les llengües regionals i minoritàries, signada per l'Estat espanyol, així com raons de legitimitat històrica.

Matilde Salvador

«Quan faig música treballa per la meva cultura»

JOAN FÀBREGUES

**Matilde Salvador és
l'autora de la primera
òpera en català,
estrenada a Castelló
el 1943**

Matilde Salvador és tota una institució a la seva ciutat natal: Castelló. Quan parles amb Matilde no et pots creure que estiguis parlant amb una persona nascuda el 1918. La seva claredat d'idees és espectacular: destil·la intel·ligència, sentit comú en cada una de les seves paraules. A l'hora de criticar i ser mordaç tampoc no es queda curta. Salvador és coneguda especialment per haver creat a la comunitat valenciana la primera òpera en català, *La filla del rei barbut*, la qual va estrenar a Castelló el 1943, en ple franquisme. La segona òpera en català tardà trenta anys. «Parla, de Vinatea», al Gran Teatre del Liceu de Barcelona el 1974. El currículum de Salvador és enorme. Entre altres guardons té el Premi d'Actuació Cívica Catalana, la Distinció al Mèrit Cultural de la Generalitat Valenciana, les medalles de la Generalitat Valenciana. Ha ofert nombrosos recitals de cançons seves acompanyant cantants de mèrit tant a Espanya com a França, Itàlia i Suècia.

Matilde no atura de treballar. La seva edat no li impedeix ser una dona del tot enèrgica i activa, que no deixa de pensar a fer projectes i dur-los a la pràctica, com ho demostra el seu gran catàleg d'obres musicals. En la seva àmplia producció es pot trobar de tot:

ballets, cantates, representacions escèniques. La seva obra de creació musical abraça distints apartats, però destaca en els de música escènica i música coral: dues òperes i quatre ballets estrenats. Salvador és també pianista de mèrit, encara que només actua en públic per interpretar la seva pròpia música.

Recentment ha participat en la elaboració del disc compacte *5 compositores contemporànies*, que reuneix obres inèdites de compositores de les Illes Balears, València i Catalunya. Aquest disc compacte ha estat possible gràcies al segell mallorquí Ona Digital i a l'Institut Balear de la Dona i s'hi recullen un total de nou composicions que musiquen poemes de Xavier Casp, Bernat Artola, Joan Fuster, Marià Villangómez, David Jou, Joan Brossa, Margalida Pons i Jaume, Maria Antònia Salvà i Vicent Andreu Estellés. Matilde Salvador és la més veterana, i amb diferència, de les creadores d'aquest àlbum.

– Veniu d'una gran tradició familiar de músics i artistes? Quins records teniu d'aquella època?

– El primer que et puc dir és que la meva padrina em va ensenyar a llegir i escriure. Va ser ella qui em va despertar una gran afició per la lec-

tura. I la tia Joaquina em va ensenyar piano i em va allunyar de la pintura, que era el que m'agradava.

– Una afició que, curiosament, vàreu retrobar molts anys més tard.

– Exactament el 1983, el mateix any en què vaig estrenar la cantata simfònica *Les hores*, amb el text del poeta català Salvador Espriu. Vaig pintar sobre vidre, una pràctica que no he abandonat i de la qual he fet exposicions.

– Les vostres òperes en català són d'un mèrit grandiosos. Què us va impulsar a fer una obra en català tenint en compte l'època?

– No hi havia cap òpera en català. Vaig ser la primera dona que va fer una òpera en català a València.

– Què va significar per a vós aquella representació? Com va anar?

– Va ser un èxit total. Va tocar la fibra sensible dels catalenecs. Després es va tornar a representar el 1980, però no hi havia gaire pressupost. L'haguérem de representar amb gent amateur i no va anar també com la primera estrena, com pots suposar.

– Passaren 30 anys des de la primera òpera en època franquista a la segona òpera que va fer i que s'estrenà a Barcelona un any abans de la mort de Franco. Fou diferent aquell estrena?

– Só. La segona òpera es va estrenar el 1974, al Liceu de Barcelona. Va ser

per a mi un experiència molt bona i encoratjadora. Em trobava davant un públic de 130 d'experiència operística i això es notava.

– Perquè la gent es faci una idea com era de difícil ser dona i compositor a la seva època.

– Les coses no són difícils ni fàcils de fer. Qui té il·lusió o afició les fa independentment de qui mana o qui no manava.

– Quins records teniu de la guerra i la postguerra?

– Preferesc no recordar la guerra ni la posguerra. No, d'això en no vull parlar. La guerra va ser molt dura.

– Teniu fama de ser una dona molt exigent amb allò que feis. Com és la vostra relació amb les persones que treballen amb vós?

– A mi m'agrada la veu. Quasi en tot el que jo faig hi intervé la veu. He fet moltes cançons de concerts. Un tros de cançó és com un tros de vida. Tinc un gran respecte pels textos i m'agrada la poesia, i per això és molt important que un cantant que treballi amb mi vocalitzi i respecti els textos. Penso que la veu humana no es pot comparar a cap altre instrument. Jo em sent atreta per la veu i m'agrada la poesia. A més, quan faig música treballa per la meua cultura.

– Teniu nous projectes?

– He musicat poemes de les illes, de l'Alguer i de Catalunya. Darrerament

he treballat en poemes de Sebastià Pons, de Verdaguer. I de les illes, en poemes de Miquel Dolç i Costa i Llobera. Com a intèrpret, he fet recitals amb un cantant elegit per mi molt fidel que acompanyo al piano.

– De què estau més satisfeta?

– Pobre del que pensi que està satisfet. Mala cosa aquesta de veure les coses així. Un mai no pot estar satisfet de les coses i quedar-se assegut després sense fer res. Això no és intel·ligent. No he deixat mai de feina i no em dedico a pensar en coses banals com la satisfacció.

– Com veis el panorama musical d'avui en dia. També es difícil compondre?

– Ara hi ha moltes ajudes. Poden estar bé, però també donen accés als inútils. Jo no penso que uns són més bons o dolents depenent de la pasteta de la qual estam fets. No som genis per naturalesa, sinó perquè hem llegit i hem treballat més. Les condicions naturals d'un individu pot ser que puguin influir però davant de tot hi ha les ganes i la voluntat de fer les coses. Pel que fa al panorama musical actual, l'ambient és més important i divers que fa uns anys. Però penso que qui vol fer una cosa la fa tant si hi ha ajuda com si no n'hi ha.

– Per acabar, què pensau d'*Operación triunfo*?

– Creis que jo pens en aquestes beneitures? Oblidaré que m'has fet aquest pregunta. No me las feta, ja, ja.

Viajes
MARTEL S.A.

CIBAL 021

OFERTES DE CREUERS MAIG I JUNY

No s'hi inclouen les taxes d'embarcament.
Preus vàlids segons les dates de sortida i les acomodacions disponibles.

Vaixell: **SPLENDOUR OF THE SEAS**,

Mediterrani des de 760,00 •

Visitant: Villefranche, Liorna, Civitavecchia, Nàpols, Malta

Vaixell: **BRILLIANCE OF THE SEAS**,

Mediterrani/Illes gregues des de 1.157,00 •

Visitant: Villefranche, Liorna, Nàpols, Venècia, Dubrovnik, Corfú, Civitavecchia

Vaixell: **BLUE DREAM**,

Volta a Venècia des de 799,00 •

Visitant: Venècia, Split, Corfú, Dubrovnik, Venècia

Informes i reserves: OMS, 50 B. Box 696 • 07003 Palma (Mallorca)

Tel. 971 72 38 42 • Fax 971 72 69 42 • <http://www.viajesmartel.com>

Femenia Vell i la font d'en Castell

Gaspar Valero

El portell de les possessions de Femenia Nou i Femenia Vell es localitza a la carretera de Lluç a Pollença (C-710, Pollença-Andratx), vora el km 14,200. Pasada la barrera, ens endinsam per un camí de carro envoltat d'oliveres i que inicialment avança planer. Davant la nostra vista podem observar els estreps nord-orientals del puig Caragoler de Femenia, dels quals destaca el puig Ciuró (780 m). Un primer cop d'ull a la vegetació dels voltants ens mostra estepes llimonenques, mates, càrritx, lletreres, porrasses, cards, coixinets espinosos i romaní, entre altres espècies. Un llarg revolt del camí cap a l'esquerra ens permet assolir una certa altura sobre les marjades que acollien antics conreus. Prest veurem el camí de les finques de Mossa i Mosset, que conflueix amb el nostre des de l'esquerra..

Ens acostam de front a les parets rocoses del puig Caragoler de Femenia, fins que, davant una raconada on les marjades s'accentuen, el camí tomba cap a la nostra dreta. Aviat, després d'un xaragall superat per un pontet, trobam un segon portell amb barrera metàl·lica, envoltat de pins alts que es barregen amb algunes alzines. Just després de la barrera, el camí es bifurca. Hem d'anar cap a l'esquerra, en lleugera pujada, atès que la camada de la dreta condueix directament a les cases de Femenia Nou. Apareixen els primers elements d'activitats tradicionals, com un forn de calç, a la dreta, i una bassa d'aigua, a l'esquerra. Les cases de Femenia Nou queden a la nostra dreta, precedides per parets de pedra seca de les tanques agrícoles; des del camí, en podem veure la part posterior. Les cases presenten alçat de dues plantes, portal forà d'arc rebaixat i coberta a

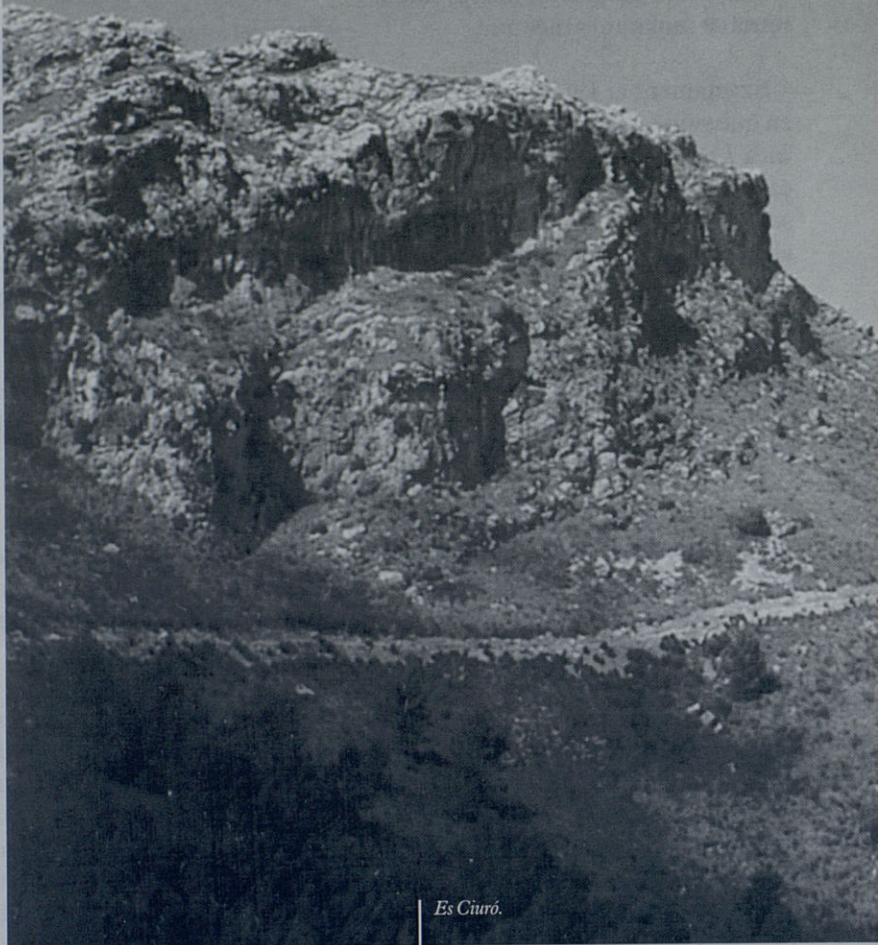
dos aiguavessos.

Una vegada que hem passat les cases de Femenia Nou, apareix una altra barrera metàl·lica, que ens permet l'accés a la propietat de Femenia Vell, després de pujar un botador situat en el brancal de l'esquerra. Un poc després del portell, a l'esquerra apareix la font de Femenia; mostra una mina de font de forma arquitravada, amb una pedra horitzontal que tanca la boca a manera de llinda; els brancals són polilítics, amb quatre peces de pedra calcària cadascun. Des de la font, les cases de Femenia Vell no es fan esperar. El camí s'hi dirigeix directament, tot i que deixam a la dreta un primer portell que dóna accés a la part dreta de les cases. Just davant la façana de les cases de Femenia Vell, el camí enllaça en forma de giragonsa cap a l'esquerra amb una pista forestal més

moderna que descriu una notable pujada.

La possessió de Femenia

Malgrat el nom de la finca, les cases de Femenia Vell han estat reformades recentment. Constitueix el centre d'una bona finca de muntanya i es troba envoltada d'un ambient completament rústic, amb corrals d'aviram i sestadors de bestiar. La façana principal de les cases presenta un alçat de dues plantes. De la planta baixa, en destaca el portal forà, que és d'arc rodó, flanquejat a l'esquerra per un altre portal també d'arc rodó; a més, hi ha dues finestres i, a la dreta, en una situació més baixa, producte del desnivell del terreny, una portassa d'arc rebaixat. El primer pis mostra una renglera de quatre finestres rectangulars i dues d'arc

rodó, més a la dreta. Vora el portal forà, hi destriam la rajoleta que marca la casa núm. 5 del quarter núm. 1.

La possessió de Femenia surt documentada en el *Llibre del repartiment* (1232) amb el nom de Santa Famia; aquesta denominació permet una interessant etimologia que segons el P. Rafel Juan (*Hojas de Lluc*, núm. 29, pàg. 12) pot recordar-nos el cristianisme mallorquí anterior als musulmans; en el mateix segle XIII, apareix el nom de format en Sentefania i Sancta Femania. En el repartiment correspongué, com totes les terres entre Lluc i Pollença, a l'orde del Temple, i a partir de 1312 als successors dels templers, l'orde de l'Hospital, que en reservaren el domini directe i l'establiren a particulars. D'aquests posseïdors, en tenim documentat Guillem

Malrich, entre 1353 i 1368; en aquest darrer any el propietari del domini útil fou Pere Cerdà de Pedruixella. En aquesta mateixa data de 1368, les confrontes de Femenia eren les alqueries de Binifaldó, Mossa, la vorera de la mar, les alqueries de Savanor (Lavanor), Mortitx, Mortitxet, posseïda també per Pere Cerdà, i Morell (actualment, Muntanya). El 1389 Jaume Cànaves i la seva dona Margalida adquiriren Femenia a Ramon Cerdà de Pedruixella. Amb la família Cànaves, s'unificà la propietat de Femenia i la de Mossa. Així, el 1515, Femenia era d'Antoni Cànaves de Mossa. El cadastre de 1685 valorà la possessió en 1.500 lliures. L'any 1789, G. de Berard en fa la ressenya següent: «Mediano; ganado, agua, huerto y palmitos»; cal esmentar que en-

cara no reflecteix la divisió entre Femenia Vell i Femenia Nou. Actualment és de la família Moyà-Segura.

L'hàbitat prehistòric de la contrada queda manifestat per la cambra navetiforme de la rota Paparrí, actualment en terrenys de Femenia Nou; les cambres navetiformes o navetes daten del pretalaiòtic final, entre els anys 1800 i 1600 aC.

Deixam les cases de Femenia Vell i, per la pista que ascendeix sobre el revolt de l'esquerra, iniciam una pujada rosta. Després d'una volta a la dreta, deixam de banda un sementer de conreu i un aljub, que queden a la dreta, mentre que el coster de l'esquerra, més salvatge, és ocupat per alzines i pins. Ben aviat, el camí ens condueix a un nou vessant que ens ofereix un paisatge nou, del qual destaca el coll Ciuró; té aquest coll una línia de

Itineraris

carena perfectament corbada, entre el puig de les Moles (760 m), a la dreta, i el puig Caragoler (920 m), a l'esquerra. A la nostra dreta queda l'esquerpa contrada de Mortitx, de la qual podem destriar l'embassament d'aigua del torrent de les Comes, usat per a finalitats agrícoles de la finca de Mortitx i situat sota el puig de les Parades (508 m). Acompanyats per aquest paisatge, arribam a la font d'en Quelota, situada a l'esquerra del camí; a la dreta, encara s'aguanta la soca nua d'un poll mort. Actualment, la font presenta un aspecte a base de parets de totxos que configuren una mina gens tradicional, amb una barrera de ferro que permet tancar-la. A l'interior, l'aigua provinent de l'ull de la font cau dins una pica grossa, de planta quadrangular.

Des de la font d'en Quelota continuam encara per la pista forestal, feta més recentment en aquest tram. Recorrem ara el coster nord-oriental del puig Caragoler, en direcció cap al coll Ciuró. Entre la vegetació de càrritx, estepes llimonenques i mates, s'hi afegeix l'estepa joana; és una vegetació és molt degradada, amb

algun pi aïllat que ha sobreviscut els incendis. A uns tres minuts de la font anterior, hi ha un fontinyol, denominat la font des Ca, amb mina renovada. Fa algunes dècades, en aquest coster s'hi estavellaren dos avions militars, les restes dels quals es podien veure fa anys. En el nostre camí cap al coll Ciuró, ens apropam a un redol de pins, i prest passam sota les penyes que configuren el vessant esquerre del coll, solcades per cavitats vermello-ses o grisenques.

Assolit el coll Ciuró (675 m), descobrim un nou vessant, el de la costa nord, amb la mar al fons. La solitud i la pau impregnen la panoràmica. A la dreta, sobre els nostres caps, apareix l'estrep sud-occidental del puig de les Moles. Des del coll, una darrera mirada retrospectiva ens permetrà abastar visualment fins a la Victòria d'Alcúdia, amb la badia de Pollença. Des del coll Ciuró, la nostra ruta continua cap a l'esquerra, en direcció a ponent, i avança encara per la pista moderna. Deixam un planiol a la dreta, des d'on surt el torrent de l'Argelegar, que arriba molt ràpidament a la mar, vora la Crivella.

Trobam en aquesta zona una vegetació molt pobra, composta bàsicament de coixinets de monja, càrritx, estepa blana i estepa joana; aquestes espècies es veuen aviat acompanyades per cards, olivella i romaní. Al centre de la plana, hi destaca una roca, denominada la roca de s'Ase. La pista puja lleugerament fins que, a poc més de cinc minuts del coll Ciuró, apareix una paret transversal amb una barrera de metall nova; aquest mur parteix del penyal, a l'esquerra, i s'apropa cap als tallats sobre la mar, a la dreta. Hem arribat al pla de s'Argilota. La paret és el signe que ens indica la situació d'una antiga rota on es conreenaven aquests allunyats paratges, que ara tornen a ser llaurats. En aquest portell, s'acaba la pista moderna i continua un tirany estret. A l'altra banda de la rota, més al nord, trobam l'era de batre, i la humil barraca de roter. Té planta rectangular amb unes mesures de 8,70 m de llargària per 5,30 m d'amplada. S'hi poden observar les restes dels paraments que dissenyen la forma dels aiguavessos i el portal d'accés, centrat en el lateral llarg orientat cap al sud-est.

Des del pla de s'Argilota continuam el camí cap a ponent, al llarg del graó natural que constitueix aquest pla. A la dreta destriam un paisatge rocós amb formes geològiques originals. A menys de cinc minuts de la barraca, ja al final de l'esplanada, passam una altra barrera de metall, amb botador de graons metàl·lics incorporat, i un poc més endavant ens desviem del sender principal cap a la dreta, per un tirany que davalla, per tal d'arribar a la font d'en Castell, les parets del conjunt de la qual observam encara un poc allunyades. A uns set o vuit mi-

Femenia Vell.

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

T'equipam per a l'aventura

**ES
REFUGI**

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma

Tel. 971 71 67 31

Fax 971 71 85 97

refugi@detallsport.es

nuts de la desviació, amb el sender poc marcat, arribam a la font d'en Castell. La font d'en Castell aprofita dues petites surgències, gairebé degotissos, d'un mateix curs d'aigua que brolla a la superfície. El primer ull ha estat cobert per una mina de pedra seca i coberta arquitravada, amb boca de llinda, que acull l'aigua en forma de bassa, amb el sòl inundat; una rampa empedrada comunica l'exterior de la font amb l'interior inundat, sistema que devia permetre l'abeurada de bísties. El segon broll es troba situat alguns metres a la dreta de l'anterior, a la part baixa del parament del recinte de paret seca més proper a la primera font. Constitueix un petit fontinyol que raja per dins un solc o regueró natural, recobert de molsa i amb presència de falzies. La paret devia dissenyar algunes tanques per sembrar-hi productes hortícoles i, potser, per acollir alguna reduïda guarda de ramat o de bestiar.

Des de la font es pot observar la mar, que apareix al fons d'una esclatxa visual, pregonia i inabastable. Aquesta esclatxa és produïda pel solc profund del jaç del torrent dels Porcs, que desguassa a la mar no lluny del corral d'en Figuera. Des de la font d'en Castell, tornam enrere pel mateix camí, enllaçam novament amb el sender i passam pel pla de s'Argilota, on comença la pista; pujam al coll Ciuró, davallam a les cases de Femenia Vell i acabam novament a la carretera, al portell de Femenia.

Itinerari

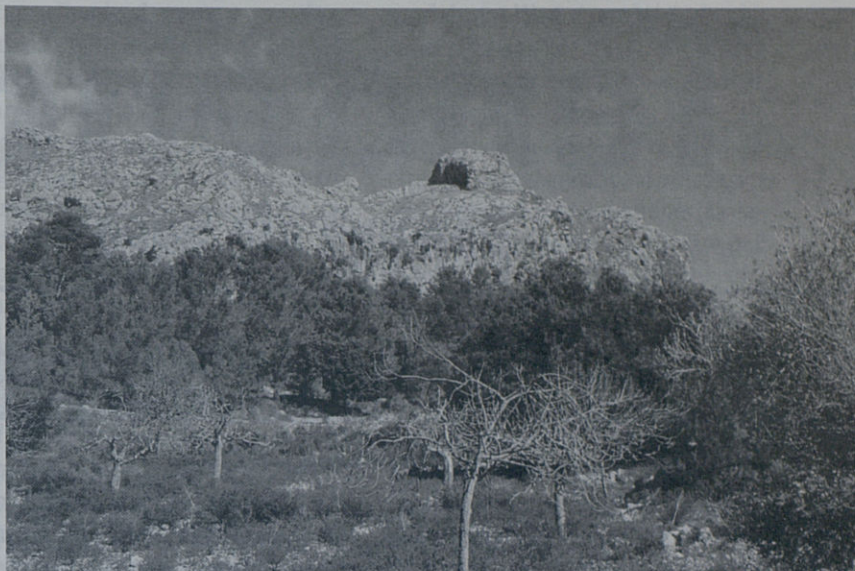
Portell de Femenia (carretera de Lluc-Pollença; C-710, km 14,200) – cases de Femenia Nou – cases de Femenia Vell – font d'en Quelota – coll Ciuró – font d'en Castell – portell de Femenia (C-710, km 14,200).

Horari

portell de Femenia (C-710, km 14,200)	15 min
Femenia Vell	30 min
coll Ciuró	30 min
font d'en Castell	1h 15 min
portell de Femenia	

Total: 2 h 30 min

(temps aproximat de marxa,
sense les aturades)

Coll Ciuró.

Relojería Española S.L.
Fundada en 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA

LONGINES

SWISS WATCHES

⌚
TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

AL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
FORTIS
swiss watches

SWISS ARMY

EMPORIO ARMANI

HAMILTON
AMERICAN • SINCE 1892

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 • 971 724 344

Fax 971 714 369

Tendències **cinefàgia**

Per què els Oscar

només castigaren Scorsese?

MATÍAS VALLÉS

La guerra d'Iraq va enfosquir la cerimònia dels Oscar. Millor així, perquè la hipèrbole en l'empaquetat de la majoria de les candidates no es correspon amb el producte que apareixia en la pantalla. Els premis es deslliguen cada vegada més de les pel·lícules en si, que de tota manera seran contemplades per una part ínfima de la població. Hollywood premia la maquinària de la seva indústria, la qualitat no té importància. Per capítols, cal constatar un augment en la intensitat de les interpretacions, al costat d'una deixadesa cada vegada major en la construcció i la narració de les històries. Mai no hi ha hagut un col·lectiu d'actors i d'actresses —Estats Units s'ha rebel·lat contra la denominació d'*actrius* amb la versatilitat actual. S'hi deixen la pell, s'aprimen i s'en-

greixen a voluntat, fins i tot es desfiguren el nas si aquest estratagema els aproxima a una estatueta. Ja que no va figurar en la majoria de nominacions ni en cap dels premis, caldrà convenir de partida que la millor pel·lícula de l'any és *Lejos del cielo*. La cinta de Todd Haynes amb Julianne Moore i Denis Quaid va obtenir el guardó dels crítics cinematogràfics, per la qual cosa podria sorgir la lògica prevenció a enfrontar-se amb un producte per a exquisits, els temibles *pasolinis*. Tanmateix, l'assentiment de la crítica s'ha d'agafar com un handicap addicional d'aquesta excel·lent revisió del melodrames de Douglas Sirk. És magistral a pesar de la coincidència dels experts. I si la segona hora de projecció mantingués el ritme de la primera, seria un dels millors títols de la història del cine. L'Acadèmia la va tenir en compte en propostes circumstancials, per lliurar-se després a la dictadura de Harvey Weinstein i els productes de Miramax. *Las horas* és el producte arquetípic de la factoria que va commocionar el planera Hollywood amb *Pulp fiction* i va assolir el seu apogeu amb *Shakespeare in love*. De fet, una primera i frívola aproximació impulsa a considerar *Lejos del cielo* com la segona part de la circumvolució del novel·lista Michael Cunningham entorn de *Mrs. Dalloway* de Virginia Woolf. Al cap i a la fi, Julianne Moore interpreta en ambdós casos una perfecta casada dels anys cinquanta que

viu en un barri residencial d'una ciutat americana amb un espòs envejable i decorada amb fills mòdel, però farta en un moment donat d'ella mateixa i de la seva circumstància. També en totes dues ocasions la decepció la llança als braços de relacions no conformes amb la norma: amb una altra dona o amb un home de color. Tanmateix, l'actriu ubiqua no superava el nivell mitjà de la pel·lícula de Miramax, mentre que es mostrava excelsa a les ordres de Haynes. La seva escena de llàgrimes al jardí voreja allò memorable.

La millor pel·lícula pertany inevitablement a Miramax, però *Chicago* no va aconseguir la pluja d'Oscar anunciada. De fet, el palmarès es tan irregular com si, per una vegada, els votants estiguessin més preocupats per Iraq que per calibrar amb exactitud els mèrits de les diferents produccions. Un cop més es va produir la dissensió entre el títol i el director premiat. Si Polanski és exalçat pel seu treball a *El pianista*, com és possible que el fruit del seus afanys sigui avantatjat per *Chicago*, quan el màxim responsable d'aquesta, Rob Marshall, també estava nominat i es queda sense premis després d'arrodonir l'obra més perfecta de l'any? El palmarès del 2003 s'ha interpretat com una nova sessió de càstig a Scorsese, aquesta vegada a través de *Gangs of New York*. En realitat la majoria de pel·lícules mereixen aquesta garrotada, perquè pràcticament cap estava a l'altura de les expectatives que havia despertat.

El genocidi nazi és el camí més fàcil. Polanski l'ha elegit com va fer en el seu dia Spielberg. *La llista de Schindler* va ser una pel·lícula definitiva fins que va perdre l'aurèola d'intocable i va començar a rebre estocades per la seva edulcoració. *El pianista* és una al·legoria sobre les majors possibilitats de supervivència dels covards, però es fa lenta en llargues fases del seu metratge, fins a adquirir la condició de telesèrie. Tampoc no queda impresa en la ment com una pel·lícula dirigida amb especial desimboltura, però a fi de cultivar l'orgull propi, no està malament que els nord-ame-

ricans s'hagin de retre a una cinta rodada en escenaris i amb mitjans europeus. D'altra banda, quan la immoral majoria moral s'estén a gust, reconforta que un cineasta perseguit pel seu comportament sexual rebi el premi més important del país que vol condemnar-lo.

Quan dubtes de la intel·ligència de l'Acadèmia, aquesta nomina i premia Almodóvar com millor guionista. *Hable con ella* és una pel·lícula tan sols comparable enguany a *Lejos del cielo*, per la qual cosa els nord-americans han demostrat un excel·lent olfacte. La seva història no incorre en les trampes de *Las horas*, sinó que corona la transformació d'un abjecte criminal en víctima gràcies a una gran abundància de sensibilitat. D'altra banda, està molt millor escrita que dirigida, ja que el manxec ha decidit relegar els seus famosos colors a un segon pla per concentrar-se en l'ofici de narrador. El resultat resplendeix per sobre dels esforços dels centenars de guionistes de Hollywood. El cineasta espanyol insisteix que està cercant el seu Sam Shepard, un dramaturg que l'alleugereixi del trauma de construir històries. Per a la seva desgràcia, aquest col·laborador el duu dedins. Es desconeixen els mèrits que han atorgat al guió de *Chicago* el premi a la millor peça adaptada, per la qual cosa passarem de llis sobre una categoria que, per fer l'ullet a l'autoreferència, disposava d'una oportunitat envejable a *Adaptation*, de Charlie Kaufmann.

Com ja s'ha indicat, les històries han fluïxat molt més que els seus protagonistes, una altra cosa és que l'Acadèmia elegís els actors més convincents en els seus diferents rols. Per exemple, en la categoria d'interprets masculins, la plasticitat de la composició de Daniel Day-Lewis a *Gangs of New York* no tan sols és l'única dada emocionant de la pel·lícula, sinó

també una lliçó dramàtica de cos sencer. El gendre d'Arthur Miller només podia sentir-se amenaçat per Michael Caine. Tot i que *El americano impasible* no té gens de ritme cinematogràfic, al veterà actor *cockney* li basta arquejar les celles en els moments adequats per assolir una sensacional intervenció. Tanmateix, l'Acadèmia va guardonar l'exercici solipsista d'Adrien Brody. Després de la prolongada besada que va etzibar a l'al·lota Bond, Halle Berry disposa d'una alternativa si es confirmen les seves afliccions matrimonials. Nicole Kidman va haver d'arruïnar la seva fisonomia per guanyar un Oscar pel seu homenatge a la cirurgia estètica a *Las horas*. Encertat. Chris Cooper es mostra tan incontentible a *Adaptation* com contingut a *American Beauty*. I finalment la interpretació de Zeta-Jones a *Chicago*, en què fins al darrer moment es va considerar la possibilitat d'una doble per als números de ball, no mereix un Oscar. Tanmateix, i com a dona, tots els premis li queden curts.

El retorn d'Anna-Eva Bergman

CRISTINA ROS

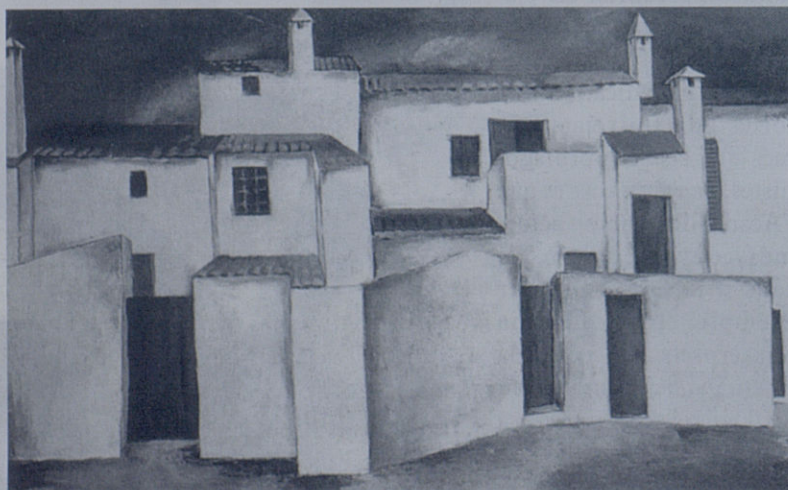
Un dia de principi de 1935, Anna-Eva Bergman i Hans Hartung abandonaren Menorca, «amb un plat de peix i dues pomes a la mà; conscients, però, que havien gaudit una llarga temporada de l'arbre de la saviesa». El jove matrimoni d'artistes havia arribat a Menorca en els darrers mesos de 1932. Cercaven una illa a la qual es pogués viure amb pocs doblers i, sobretot, un paratge l'aïllament del qual afavorís la pràctica de la pintura. Abans passaren per Mallorca, però als pocs dies en fugiren perquè,

segons ells, estava farcida de turistes. Així, després de recórrer Menorca, s'instal·laren a Fornells i, pocs mesos després, construïren una casa, un gran cub blanc, damunt un turó isolat de cala Tirant, prop del llavors petit poble de pescadors que era Fornells. Bergman i Hartung creien haver-hi trobat el paradís, gaudien de l'amistat d'un bon nombre de fornellençs i fornellenques i havien reprès la seva activitat pictòrica: Hans Hartung desenvoluparia a Menorca algunes de les obres més significatives de la seva trajectòria sempre abstracta, mentre que Anna-Eva Bergman (AEB), que havia acabat poc abans els seus estudis de Belles Arts i que es dedicava quasi exclusivament al dibuix i a la il·lustració, exploraria el paisatge i la gent de l'illa a través de teles, dibuixos i notes escrites, tots fruit d'una agudíssima percepció d'aquella realitat.

A mesura que s'atracava el 1935, el clima previ a la Guerra Civil espanyola enria l'ambient també a Menorca. Qualsevol que no visqués segons els cànons de l'illa, i més si era estranger, era posat sota sospita. Això és el que feren algunes autoritats policiaques respecte del matrimoni Hartung-Bergman. Ell, Hans Hartung pintava unes abstraccions gestuals, definides per línies i punts que, no solament representaven un llenguatge desconegut i incomprensible per als menorquins del moment, sinó que, segons ells, s'assemblaven més a mapes replets de codis secrets que no a cap mena d'exercici purament pictòric. Així que, de cop, els va caure a sobre una acusació d'espí-

Anna-Eva Bergman i Hans Hartung (1963).

Menorca (1933).

onatge i la invitació d'abandonar l'illa, deixant al darrere la casa, els amics i el somni d'aquell paradís. Ara fa uns quatre anys, el Centre de Cultura Sa Nostra organitzà una exposició de l'obra de Hans Hartung, una mostra que recuperava els papers i les teles que el pintor havia realitzat a Menorca, així com una selecció dels treballs del darrer any de la seva vida a Antibes, el 1989. De l'obra d'AEB, la que fou per dues vegades la seva esposa –Hartung i Bergman es varen casar el 1929, es divorciaren el 1938, es retrobaren el 1952 i es tornarien a casar el 1957–, quasi res en sabem. Les obres d'AEB així com les de Hartung es conserven majoritàriament a la Fundació Hartung-Bergman a Antibes, al sud de França. Menorca i, en general, les Balears no s'havien trobat amb aquella dona que havia dibuixat i escrit sobre els seus anys menorquins, que havia publicat diversos reportatges sobre Menorca a revistes de Noruega, d'on era originària, i que havia deixat inèdites un bon nombre de pàgines per a un llibre que havia de tractar exclusivament de la seva experiència menorquina. Des del 29 d'abril i al llarg d'un mes, la capella del Roser de Ciutadella, acull l'exposició «El món i la Menorca d'Anna-Eva Bergman», el cor de la qual es dedica precisament a l'obra que la pintora noruega, francesa d'adopció, realitzà a Menorca entre 1932 i 1935. Però aquesta mostra, organitzada per la Conselleria de Cultura del Govern balear, no es detura en aquell capítol de joventut. El món d'AEB és molt més ampli,

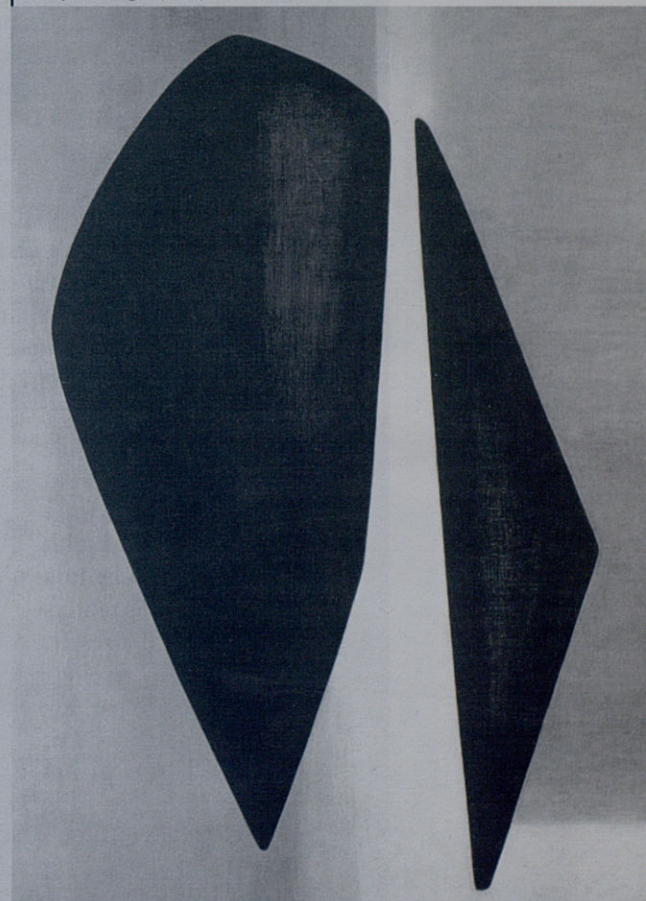
com demostra la seva obra definitiva.

Anna-Eva Bergman (Estocolm 1909 – Antibes 1987) havia deixat Menorca i s'havia divorciat de Hartung quan, instal·lada a Noruega, definí els grans trets de la seva personalitat artística. Corria, més o manco, el 1950 quan la pintora començaria a desenvolupar una obra de grans dimensions, en tots els sentits: profunditat en la reflexió, força en l'expressió, minuciositat en el conreu de la tècnica i un arrelament en la pròpia cultura, la noruega, de la qual AEB farà una síntesi tan personal com universal. Així, com es pot contemplar en l'exposició de Ciutadella, l'artista volgué copsar l'essència de la pintura, mitjançant els elements més característics del paisatge noruec i també de la mitologia particular del país nòrdic. I ho va fer a través d'unes pedres que són la depuració formal màxima, a través d'uns estels guiats per les proporcions que marca la secció d'or, a través de les transparències d'unes grandioses muntanyes de gel, d'uns horitzons que semblen no tenir fi, d'uns fiords de gran força gestual, del buit, del no-res o d'unes barques simplifiades que acompanyen el darrer viatge de la vida, el viatge cap a la mort.

L'exposició al Roser ciutadellenc recull, així, l'episodi menorquí de joventut d'AEB, uns dibuixos frescs, de línia lliure i descriptius d'una gent, d'un temps i d'un país; unes fotografies d'aquella Menorca estimada per l'artista –la construcció de la casa, els amics, els pescadors de Fornells, els carrers del

poble, els paisatges immaculats...–; els textos que deixà l'artista, les històries menorquines, els moments més feliços i els malentesos finals. L'exposició és el retorn d'Anna-Eva Bergman a Menorca, però és també l'oportunitat de descobrir aquella artista que va néixer anys després de deixar l'illa balear: una pintora original, amb una obra d'absoluta transcendència. I és que, més enllà de la Menorca d'AEB, hi ha un univers pictòric únic, de gran interès, el que conforma el món de la gran pintora que un dia abandonà Menorca, el seu paradís somniat.

| Dues formes negres (1952).

Tendències **art**

Tendències

llibres

RÍEL MESQUIDA

Coratge i confiança contra la guerra

Just abans d'enviar l'article a la revista *El Mirall*, avui, 13è dia de la guerra imperialista, agressiva i assassina del poble d'Iraq, Bush i Blair (amb l'acompanyament d'aquest *caudillo* Aznar, que va darrera darrera amb una intervenció *humanitària*, quin sarcasme oiós!), que segueixen passant de l'ONU, del dret internacional, del Papa i dels milions i milions de persones que s'han manifestat en contra de la guerra a tot el món, maten a voler persones de la població civil. No oblidaré la senyora gran, amb abric negre fins als peus, que el dia de la manifestació del 15 de març passat duia una pancarta a l'esquena en què deia: «Bush, Blair i Aznar, fills de puta!» El discurs de Bush és d'un messianisme enfolit i ben simètric del discurs de Saddam Hussein, que també tapa la seva matèria amb soflames religioses, una guerra en què els motius econòmics es disfressen de religiosos i viceversa. Ahir vespre parlava amb una amiga, C. F., sobre els desastres i el dolor de la guerra. Ella, que és una dona d'una bondat euforitzant, em

deia que cal lluitar per la pau. Li vaig contestar que calia preparar-nos per un llarg temps bèl·lic i que per això ens calia fer reserves de coratge. I també de confiança, em contesta com un sospir. Que siguin aquests dos valors difícils i escassos –el coratge propi i la confiança dels uns en els altres– les primeres pràctiques d'una pau en acció, d'unes mobilitzacions contínues que no ens haurem d'aturar de fer. I ara més que mai. Cal demostrar als senyors de la guerra que no volem ser còmplices de l'assassinat.

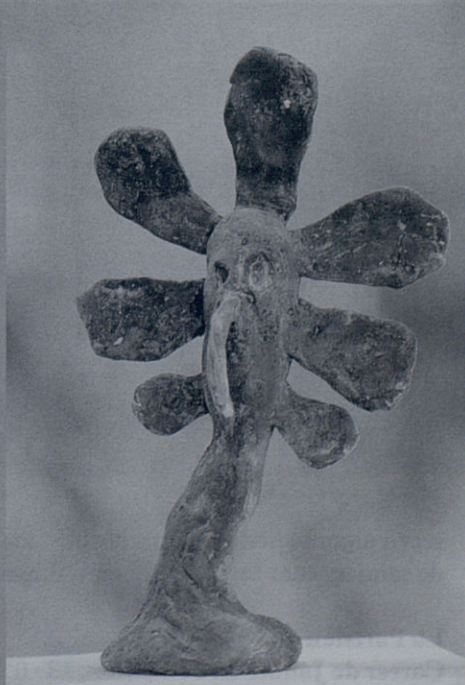
Bertil Sjöberg.

Blanchotiana («In Memoriam» Maurice Blanchot)

I avui volia recordar la mort d'un dels escriptors que més m'han ajudat a veure-hi clar en literatura: Maurice Blanchot. El mes de febrer passat moria a París en un indret desconegut Maurice Blanchot. Trob que aquí no hi ha hagut ni obituari, ni articles dedicats a la seva memòria. I Blanchot ha escrit algunes de les idees més innovadores del segle XX sobre literatura, filosofia i lluita (el maig del 68, una de les seves poques aparicions, es llançà al carrer, redactà pamflets, octavetes i un manifest amb trenta-cinc escriptors i filòsofs i parlà a les assemblees). És un home del qual, com els nord-americans J. D. Salinger o Thomas Pynchon, no existeixen gaires fotos ni entrevistes. Una instantània que li robà un *paparazzo* en un supermercat ha sortit a l'editorial Arena Libros, que dirigeix Alejandro del Río, que n'ha publicat *El último hombre* i *La comunidad inconfesable*, traduïts magníficament per Isidro Herrera. També va treure *La comunidad desobrada* del filòsof francès Jean-Luc Nancy, que dialoga amb *La comunitat inconfesable* blanchotiana. Cal recordar que Blanchot sempre ha parlat de la seva obra com una «no obra», una desobra: «Tota obra és el resultat d'una violència de contraris que no es concilien mai, mentre que l'obra és obra.» Per això per ell tot és al·lusió, fragment, aïllament, distància entre el seu dir i no dir. El fet d'escriure es basa en un procés de ruptura, perquè escriure és passar del jo a l'això, a ser una cosa entre les coses. I l'obra es troba amb plenitud en la lectura i en el lector com a hoste. Per Blanchot és impossible escriure jo sense estar simultàniament referint-me a l'altre,

a ell, a això. I trob la dimensió política quan diu coses així: «Tota parla és manament, terror, seducció, ressentiment, elogi, empresa. Tota parla és violència.» He rellegit mentre escrivia aquests mots una peça breu i fonda de M. B., *L'instant de la meua mort* (1994), traduït amb justesa pel poeta felaniter Arnau Pons i publicat a Negrant en una edició no venal el març de 2000, que és un text d'una intensitat esparverant en què un jove que anava a ser afusellat per un esquadró nazi se salva en el darrer moment, un instant sense present: «Només roman la sensació de lleugeresa que és la mateixa mort o, per dir-ho d'una manera més precisa, l'instant de la meua mort d'ara endavant sempre imminent.» Una escriptura feta de silenci i de desaparicions, de qüestionament de l'esquema vida-obra, que ha esdevingut far incandescent en aquests anys de naufragis, de confusió, d'holocaust i de megamort. Recoman les traduccions que han sortit en castellà (per què els editors catalans l'han oblidat totalment?), i la revista *Anthropos* núm. 193-193 que dedica dues-centes cinquanta pàgines a M. B. amb un títol luxós: *La escriptura del silenci*. Dos exordis de F. Nietzsche i d'Antonio Machado donen pas a un sumari riquíssim d'un número coordinat per Antoni Mora que desplega els temes essencials i bàsics de la producció textual de M. B.: més enllà del visible i invisible; retòrica i escriptura; teoria literària; l'espai literari com a disruptions en el discurs filosòfic; ésser sense ésser; la filosofia i l'amistat; l'estètica del

neutre; llegir sense saber llegir, la paraula en l'estrall; diàleg amb autors estimats de M. B. com Lévinas, Sartre, Duras, Bataille, René Char... Destacaré el magnífic editorial que conté tres fragments de M. B. i un tràiler fet amb fragments del llibre *M.B.: una estètica de lo neutro*, d'A. Ruiz de Samaniego, ple de lluminoses anàlisis; la cronologia d'Àlvar Camps aclaridora; reveladors els tres textos de M. B. i l'entrevista sobre el dret a la insubmissió, i recalcaré l'arriscat i bellíssim text d'Arnau Pons —«La palabra en el estrago (Por el derecho de Blanchot al testimonio)»— en què la materialitat de l'escriptura (feta de llargues citacions, cartes, parèntesis, notes a peu de plana, etc.) produeix una obra discernidora, complexa i plena d'arcs voltaics poètics. La figura del testimoni centra un escrit en què saviesa i provocació, sedassament i erudició, discurs i diàleg trenen un tapís que comença una lectura inacabable. Blanchot, savi i escriptor. Et re-cor-daré, et llegiré.

Christ Off

Can Miquel: tot en pesca

Els germans Sion i Leonor López Segura són els propietaris de Can Miquel, una petita botiga dedicada a la venda de material de pesca al carrer de la Volta de la Mercè de Palma. El seu pare la fundà fa més de 60 anys quan va deixar la seva feina al Club Espanyol. Allà era l'encarregat del bar, però també venia els ormeigs de pesca que tenia exposats dins una vitrina.

Un dia, emperò, l'amo li va prohibir vendre material als pescadors i ell va decidir abandonar el club de pesca i establir-se pel seu compte. Va llogar l'actual local per 50 pessetes i va començar a vendre hams, suros, enginys i poca cosa més.

Després, la botiga es va ampliar amb més material, fins que ara es troba plena de gom a gom. L'any 1963 en Miquel morí i el seu fill, en Sion, que feia feina a Roxa, es va posar al capdavant del negoci familiar.

En Sion encara recorda el temps de quan son pare vivia. «Ell anava a un canyar a cercar canyes verdes, que després vinclava i deixava eixugar al terrat de casa. Jo també ho vaig fer durant un temps, però no s'ho paga, perquè avui la gent vol les canyes de niló.»

Avui a la botiga a més d'estris de pesca, canyes, volantins, hams, fil i altres materials, s'hi pot trobar quasi de tot: ganivets, bosses esportives, gorres, senalles de pescador, fulles d'afaitar per a màquines antigues, etc. «I tot, molt barat», diu Sion López.

Can Miquel
Carrer de la Volta de la Mercè, 7 · 07002 Palma
Tel. 971 213 300

La Parisien, especialitzada en camises de luxe

L'any 1942 Miquel Salom, un representat de teixits, obre a Palma La Parisien, una luxosa botiga dedicada a la confecció de camises a mida. Per allà varen passar els homes de les famílies més riques de

l'illa, els únics que podien pagar-se les camises fetes expressament per a ells.

Després de la mort de Miquel Salom, el 1957, la seva esposa va continuar regentant el negoci fins que, el 1967, el fill, Francesc Salom, passà a ser-ne el nou propietari.

Durant aquest anys, la botiga va canviar la fesomia: hi hagué un temps que les dues camiseries més luxoses de Palma, La Parisien i London, exhibien el mateix look exterior: havien estat dissenyades pel mateix decorador. Però, més tard, La Parisien va ser reformada i adquirí la imatge que presenta avui.

En l'actualitat ven camises (ja no es fan a mida), americanes i gènere de punt per a home. Francesc Salom afirma que la botiga encara té algunes marques de camises de les d'abans, com Alazan, per

servir alguns clients majors. No obstant això, a la botiga es pot trobar la moda més actual amb marques de camises com Ingram, Mirto, Pulligan o Pierre Cardin, entre d'altres.

La Parisien
Carrer de Jaume II, 34 i Colon, 13 · 07001 Palma
Tel. 971 72 43 51

1928/2003

feim 75 anys

“La biblioteca pública és una força viva al servei de l'ensenyament, la cultura i la informació, una eina indispensable per al foment de la pau i la comprensió entre les persones i entre les nacions”

Manifest de la UNESCO sobre la Biblioteca Pública. 1972

On i quan ens podeu trobar?

Som a les dependències del Departament de Cultura del Consell de Mallorca, a la planta baixa de l'edifici de la Misericòrdia (Via de Roma, 1, 07012 Palma)

Horari

De dilluns a divendres
de 9.00 a 13.45 h i de 16.30 a 20.00 h
(períodes d'estiu, setmana posterior de Pasqua i Nadal obert només els matins)

“Si tens una biblioteca amb jardí, ho tens tot”

Ciceró

Consell de
Mallorca

Departament de Cultura

BCA 1928 - 2003
75 anys
Biblioteca de Cultura Artesana

la Misericòrdia
Centre Cultural

Tel. 971 716 612 o 971 229 094 / Fax 971 717 066

A/e: bca@conselldemallorca.net / Web: www.conselldemallorca.net/biblioteques/bcart.htm

Producte Balear

Passió pel que és nostre

Perquè ens agrada, perquè
ens uneix, ens dóna seguretat,
ens identifica, ens diferencia.
Perquè l'han fet les nostres
mans, amb il·lusió, amb
dedicació, amb esforç.
Perquè és com nosaltres,
triem Producte Balear.

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS